

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

17. ÅRGANG NR. 2, JUNI 2010

Havørneparret på Leammer Østerøso
Sorthovedet Måge Fynsk fuglemaler
Pungmejse Ringmærkning på Keldsnor
Caretakere ved Odense Fjord

Ole Dünge

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

Tryk: Micro-Forma Oplag: 170

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

e-mail: soeren.gjaldbaek@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29

e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

Kontaktadresse til bestyrelsen, formand:

Henrik Kalckar Hansen, Norddalen 27, 5260 Odense S, tlf. 30 70 90 38

e-mail: kalckar@webspeed.dk

Indhold:

Formandens hjørne	3	Knudshoved/Østerøso	32
Havørneparret ved Leammer	4	Fuglelivet ved Svendborg	33
Side (ca.) 9-ornitologen	14	Fra felten	35
Fynske fuglemalere	16	Pungmejse	41
"Vilde fugle"/Britta Kristensen	18	Skovskade?	44
Caretakere ved Odense Fjord	21	Turrappporter	45
Mågekoloni ved Tarup-Davinde	27	Tårnenes Dag	56
Ringmærkning ved Keldsnor	29	Ture, møder og Små Pip	57

Tegninger: Ole Runge og Gunhild Brink

Forsidetegning: Ole Runge.

Fotos: Erik Thomsen, Tom Villestofte, Erhardt Ecklon, Søren Gjaldbæk, Dieter Maaszen, Geoff Preston, Anders Vedel, Jens Kristian Holm, Keld Skytte Petersen, Jan Bøhrk, Per Rasmussen, Jan Holm Jensen, Jacob Sterup og Kai Nissen.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Sommerferien står for døren, og vi er klar med årets andet nummer af Havrevimpen. Foråret var et af de koldeste i mange år, og der var ikke mange ting at glæde sig over for folk, der ynder at luske småfugle efter varme-

fremstød! Forårstrækket bød heller ikke på hverken store tal eller ”sjove” arter på forlænget træk. Vi håber, at sommeren og efterårssæsonen kan rette op på fugleåret 2010.

Formandens hjørne

Af Henrik Kalckar Hansen

Havørne i blæsevej

I dette nummer af Havrevimpen kan du læse historien om Havørnene på Leammer fortalt af DOF's redekoordinator Anders Vedel.

Måske har du allerede været ude og stå på Fjordmarksdiget og nydt ørnene?

I DOF centralt støtter man arbejdet med opsætning af kasser til f.eks. Hvinand, Stor Skallesluger, Perleugle og Slørugle. Omkring redeplatforme til Fiskeørn hedder det på www.dof.dk: "Fiskeørnen kan næppe få bedre fodfæste i Danmark, uden at der gennemføres et projekt med målrettet opsætning af kunstreder kombineret med beskyttelseszoner omkring rederne. Modellen fra DOF's forvaltningsplan for Havørn bør bruges."

Men i DOF centralt er man forbeholdne overfor opsætning af kunstige

reder til Havørn. Derfor er der talt og tænkt mange argumenter igennem for og imod reden på Leammer. Her kan du læse lidt om, hvilke overvejelser der er gjort i DOF-Fyn i forbindelse med opsætning af "den kunstige ørne-rede".

Om redeplatforme eller andre former for boligstøtte til fugle overhovedet er en gangbar ide handler naturligvis om, "hvad er den begrænsende faktor for artens fortsatte ekspansion i det pågældende område?"

I Odense Fjord er det manglende egnede ynglepladser, der er den begrænsende faktor, da området rummer masser af føde både vinter og sommer, men lider under mangel på større uforstyrrede skove som kan rumme egnede redetræer.

Men i første omgang var det bekymringer for at ørnene skulle prædere og forstyrre de fuglearter, der er udpegningsarter for det beskyttede område, som fyldte mest. Ligesom det har været tilfældet med Tårnfalk/tårnfalkekasser på strandenge mange steder i landet. Men ørne i Egensedybet er ikke så interessante for de jordrugende fugle på grund af en del Ræve.

Dernæst blev spørgsmålet rejst om det rimelige i at ørne, der bebor kunstige reder skal beskyttes på samme måder som andre Havørne i naturlige reder, og kan vi risikere at det fremover bliver vanskeligt eller måske ligefrem umuligt at opnå opbakning til den nødvendige redbeskyttelse af naturlige ørnereder?

Frygten er ubegrundet på Fyn, hvor Skov- og Naturstyrelsen bakker op om projektet og har udarbejdet et forslag til et ørnereservat omkring Leammer. Også lokalt og i Odense Fjords brugergruppe er der opbakning.

Placeringen af en kunstig rede på Leammer har udover et godt redested for ørnene også givet gode formidlingsmuligheder. Der har været og er fortsat en levende interesse for projektet i lokale- og landsdækkende medier.

Det er ikke ret mange steder i landet, man som ganske almindelig naturinteresseret borger kan stå og betragte livet i en ørnerede uden at forstyrre ørnene. Det er med andre ord ”en rigtig god historie” for DOF, som kan give noget tiltrængt politisk og folkelig medvind til ”den lange seje kamp”, der f.eks. skal kæmpes omkring den fortsatte forarmelse af landbrugslandet i Danmark netop nu aktuelt med bl.a. problemerne i Tøndermarsken.

Så opfordringen herfra skal lyde; tag til Fjordmarken sammen med dine naboer, og fortæl ”den gode historie om ørnene i fjorden” til alle som kommer forbi deroppe!

To af havørnene ved Leammer fundet døde den 21. juni

Anders Vedel, der er redekoordinator for Havørnene ved Leammer havde i et par dage ikke observeret fordringsaktivitet ved redene. Han tog derfor til Leammer hen under aften den 21. juni sammen med Anders Myrtue. Der ventede dem et sørgeligt syn. En af de gamle fugle – formodentlig hannen – lå død på jorden med vingerne bredt

ud, og i redene lå parrets unge, også død. Der arbejdes i skrivende stund – den 21. juni – på at finde dødsårsagen. Artiklen nedenfor om Havørnene ved Odense Fjord er skrevet den 10. juni, og indeholder derfor intet om den triste afslutning på eventyret ved Leammer. Vi kan kun håbe på, at der bliver et nyt og bedre næste år.

Havørnene ved Odense Fjord

Af Anders Vedel

I foråret 2010 etablerede et havørnepar sig ved Odense Fjord. Det er det første ynglepar i fjorden i over 100 år og samtidigt første gang der yngler ørne i det nordfynske, siden havørnens genindvandring i 1990'erne. Det er det samme par, som gennem vinteren jævnligt gav opvisning i inderfjorden til stor opmærksomhed fra presse og ornitologer.

Ørnene yngler nord for Otterup Lystbådehavn på øen Leammer, hvortil der ikke er offentlig adgang i yngletiden. En beskyttelseszone er oprettet omkring øen, med adgangsforbud fra 1. februar til 15. august, området ses på oversigtskortet nedenfor.

Reden. Foto: Anders Vedel.

Der er gode observationsmuligheder fra land. Reden ligger i et af de østligste egetræer og kan bl.a. ses fra lystbådehavnen, pumpehuset ved Fjordmarkens dæmning og Hofmangave park, hvor ørnene bedst observeres fra norskehytten (træhytten) i parkens østlige udkant. Reden kan dog godt virke lidt skjult efter at træerne har fået løv. Reden ses bedst i medlys fra lystbådehavnen og bedre langs stranden bag lystbådehavnen.

Ørnene har i skrivende stund (primo juni) fostret én unge, som endnu ikke er fløjet af reden. Ungen blev klækket den 2. maj og hvis alt går vel flyver den af reden inden midten af juli.

Historien bag ørnene på Leammer

Ørnene har holdt til ved Hofmangsgave Gods siden efteråret 2009. Det er formentlig deres første yngleforsøg og hunnen er da også kun 5 år gammel. Ørnene viste allerede interesse for fjorden i 2009, men der blev ikke fundet tegn på redebygning.

Odense Fjord er et særdeles velegnet fouragerings- og yngleområde for havørne, men det er ikke nemt for et ørnepar at finde egnede redetræer, da området langs fjorden er skovfattigt og skovene præget af rekreative aktiviteter og beboelser.

Ørneparret har tilsyneladende strejft rundt på Nordfyn i et par år og det er formentlig det samme par, som har holdt til ved Ravnholt Gods i 2008 og senere på Kertemindeegnen i sommeren og efteråret 2009.

I løbet af efteråret blev ørnene mere stedfaste i Odense Fjord Leammer var i en periode det foretrukne opholdssted. Øen er i forvejen vildtreservat med adgangsforbud fra 15. april til den 15. juli, og sejlere kan ikke komme tæt på øen på grund af den ringe vanddybde.

Fuld offentlighed om projektet

Det stod fra begyndelsen klart at det var nødvendigt at sikre ørnene mod forstyrrelser på øen. Selv om der ikke hidtil havde været færdsel på, eller omkring øen, kunne det hurtigt ændre sig, når det blev kendt at der var ørne på øen.

Det stod imidlertid lige så klart at det ville være umuligt at holde ørne-reden hemmelig i det befærdede område nær Otterup Lystbådehavn. Det blev derfor besluttet at have fuld offentlighed om ørnene og håbe på at information og offentlighedens bevågenhed ville sikre ørnene fred.

Fritidsfiskere og kajakroere ville med deres ringe dybdegang kunne sejle helt tæt til øen ved højvande. Selv kortvarige forstyrrelser kunne skræmme ørnene af reden og æg og unger ville gå tabt, hvis de blev efterladt ubeskyttet i blot få minutter i det kolde forår.

Da isen forsvandt omkring midten af marts, kunne de lokale fritidsfiskere forlade havnen og lægge åleruser ud nær øen og lystfiskere kunne uforvarende komme til at skræmme ørne af reden, hvis ikke de havde kendskab til den.

DOF-Fyn satte derfor skilte op, med angivelse af en beskyttelseszone omkring Leammer. Beskyttelseszonen er i det store og hele blevet respekteret. En enkelt fisker lagde sine ruser klods op af reden, netop da ørnene skulle til at ruge. Det lykkedes dog med lokales hjælp, at overtale fiske-

ren til at flytte ruserne udenfor beskyttelseszonen. Heldigvis har der været stor interesse og respekt om ørnene fra resten af lokalbefolkningen.

Orienteringsskilt.

Foto: Anders Vedel.

For at undgå at joller og kajaker skulle komme for tæt på øens østlige spids, hvor reden ligger, blev der også opsat sømærker langs beskyttelseszonens østlige rand d. 10. april. Sømærkerne har tilsyneladende virket efter hensigten, da det ser ud til at havkajakroere og fiskerne respekterer afmærkningen.

Pressen

Det var efter skiltningen kun et spørgsmål om tid før pressen ville få et tip om parret og der blev derfor truffet en beslutning om at udsende en pressemeddelelse d. 6. april. Det gav straks omtale i lokale medier, såvel som landsdækkende medier. TV-2 Fyn sendte fra stedet allerede samme aften og DR-P1 udsendelsen ”sted-

sans” sendte d. 22. april en hel times udsendelse om ørnene.

Omtalen har givet en del ekstra aktivitet af fuglekiggere og naturinteresserede i området, men ikke på nogen måde en trafik som har generet, eller truet ørnene. Pumpehuset blev mandsopdækket de første dage efter offentliggørelsen, for at informere nysgerrige, og lokale blev kontaktet for at fortælle om projektet, så alle følte sig informeret. Informationsarbejdet har givet en masse positiv omtale i lokalområdet og i pressen.

Beskyttelseszonen markeres med sømærker. Foto: Anders Vedel.

*Redekoordinator Anders Vedel i gang med at etablere beskyttelseszone.
Foto: Jens Kristian Holm.*

Der har lydt masser af lykønskninger i dagene efter offentliggørelsen. Havnefogeden takkede spontant for initiativet og et lokalt ægtepar med, fritidshus ned til vandet, insisterede på at lokalformanden skulle skåle med dem, da de fik at vide, at der ynglede ørne blot 750 meter fra deres panoramavinduer.

Hjælp til redebygningen

Leammer er omkranset af et hegn af lave stilkege med buskede kroner, hvor det er svært at finde egnede grenkløfter til en ørne rede. De fleste grenkløfter, som kunne bære en ørne rede på over 250 kilo, lå kun få meter over jorden. En mulighed var det dog at hjælpe ørnene ved at lave en

grund-rede på det mest egnede sted og håbe på at ørnene ville bygge videre selv, når først der var en stabil platform.

Normalt ville ørnene selv kunne finde et egnet sted til reden, men pga. de specielle omstændigheder ved Odense Fjord, fik ørnene en hjælpende hånd. En fordel ved denne løsning er selvfølgelig også, at man kan styre ørnenes redeplacering, så de ikke i ly af vinteren vælger områdets mest populære skov, med efterfølgende konflikter til følge, når de lokale beboere finder ud af at der er lavet adgangsbegrænsninger der, hvor de plejede at tage på skovtur.

Hofmangsgaves bestyrelse blev kontaktet i midten af oktober 2009, for at søge tilladelse til opsætning af reden. Bestyrelsen syntes godt om ideen og gav straks tilladelse til opsætning af reden. I samme uge blev øen besigtiget sammen med Hofmangsgaves inspektør, hvorefter der blev truffet aftale om opsætningen.

Herefter kontaktede jeg Kurt Storegård fra DOF-Sydøstjylland, da han allerede havde haft succes med opsætning af havørnereder og i weekenden omkring 1. november blev reden sat op. Reden er bygget på stedet efter samme principper, som ørnene selv benytter og placeret i et dobbelt træ i 8 meters højde. Reden i sig selv endte med at blive et helt kunstværk og det tog da også Kurt to dage at bygge reden.

Reden tages i brug

Reden viste sig hurtigt at være en succes. Efter kun 11 dage blev der observeret ørne i reden og siden blev ørnene jævnligt observeret ved reden. Fra starten af marts opholdt ørnene sig i oftere ved reden og det stod klart at ørnene ville benytte reden medio marts, hvor der blev slæbt pinde og vissent græs til reden.

Kurt Storegård og Anders Vedel besigtiger redetræet. Foto: Geoff Preston.

*Nærbillede af reden.
Foto: Kurt Storegård.*

Hunnen lå nu ofte i reden og rugede tilsyneladende, for så pludseligt at forlade reden igen. Det viste sig dog at ørne op til æglægningen ofte prøveruger reden inden de lægger æg. Det gik der en uge med, inden den søndag den 27. marts endeligt lagde sig til at ruge fast uden pauser.

Hannen bragte fisk til hunnen, som spiste på redekanten, inden den lagde sig på æggene igen. Der gik lidt tid før de fandt ud af at den anden fugl straks burde overtage rugningen i stedet for at flyve væk, men æggene klarede øjensynligt den lidt ublide behandling og snart lå rugningen i faste rammer med hurtige rugeskift.

Lidt uventet viste det sig, at der 350 meter fra reden var en meget populær fiskeplads for rusefiskerne og snart var området proppet med ruser på grænsen til beskyttelseszonen øst for Kyholm. Den rugende ørn trykkede sig i reden og hannen fløj væk fra øen når rusefiskerne røgtede ruserne tættest på reden. Det var tydeligt at ørnene var utrygge ved fiskerne, men som ugerne gik så det ud til at vi kunne ånde lettede op.

Ørnene blev på reden trods forstyrrelserne, men de var tilsyneladende pressede til grænsen for hvad de kunne klare. Efterhånden som ørnene vænnede sig til fiskerne og fiskerne rykkede ruserne uden for beskyttelseszonen, viste det sig at der var plads til både fiskere og ørne.

*En af de gamle Havørne mobbes af Gråkrage.
Foto: Keld Skytte Petersen.*

Gammel Havørn. Foto: Erik Thomsen.

Æggene klækkes

Den 2. maj er der ændret aktivitet i reden tidligt om morgenen. Den rugende fugl er rastløs og ligger højt i reden, som om den har en unge under sig. Den plukker i et bytte på redekanten og står længe med hovedet nede i redeskålen. Den forsøger øjensynligt at fodre en nyklækket unge, som endnu ikke har lært at tage føde til sig.

I løbet af ugen ses der løbende fodringsaktivitet, men ungerne kan ikke ses i den dybe redeskål. Først efter flere 3 uger lykkedes det at konstatere, at der kun er én unge i reden. Ungen fodres hovedsageligt med Hornfisk og Blishøns, men også en enkelt mus er det blevet til, da ungen var 24 dage gammel. Den blev slugt hel – efter hård kamp.

Ørnenes territorium strækker sig fra Enebær Odde mod nord til Ølundgårds inddæmning mod syd. I perioder hentes størstedelen af byttet ved Firtalsstrand og Ølundgård, hvor der fanges Blishøns. I området omkring Leammer jages ofte fisk, hovedsageligt Hornfisk, men de har også fanget enkelte Ål og Ørred.

Fiskefangst.

Foto: Keld Skytte Petersen.

Fuglebyttet har stort set udelukkende været Blishøns, men der er gjort forsøg på både Gravand og Skarver. Når sommerens uerfarne ungfugle af diverse vandfugle begynder at indtage området, vil de nok også indfinde sig på menuen.

Siden har mange fuglekiggere og naturinteresserede fulgt ørnene. Ikke mindst på lystbådehavnen er der stor aktivitet af fuglekiggere. Ørnene har ved flere lejligheder overfløjet lystbådehavnen og flere har kunnet berette om, hvordan de har set en havørn sidde på stenene ved Kyholm, når de sejlede tæt forbi i sejlrenden.

Forstyrrelser

Beskyttelseszonen går ganske tæt på ørnereden langs den østlige rand og nær Kyholm (350-400 meter) og dermed tættere på end de 500 meters minimumsafstand, som anbefales af DOF på åbent vand. Det sås da også tydeligt på ørnenes adfærd, at deres tolerance overfor forstyrrelser var tæt på at blive overskredet da der blev sat fiskeruser op ved Kyholm i det tidlige forår.

Om sommeren benyttes Leammer til kreaturafgræsning for Hofmangaves kvier, men ellers er øen færdselsfri. Ørnene reagerer normalt ikke på kreaturerne, men den hårde vinter havde ødelagt hegnet, så der var behov for en del reparationer, som kunne forstyrre ørnene og i værste fald risikerer ungen. Derfor var det af største vigtighed at der ikke blev ordnet hegn før ungen var gammel nok til at kunne klare sig selv, mens forældrefuglene var væk.

Da ørnene startede sent, lovede Hofmangave at vente til efter pinse med at sætte kreaturer ud på øen. Hegnet er nu repareret, kreaturerne sat ud og der er slået græs på øen. Ørnene klarede forstyrrelserne, selv om de viste utryghed ved at der pludselig var aktivitet klods op af reden. Ungens størrelse har helt sikkert været afgørende for at den kunne klare sig alene på øen indtil forældrene turde vende tilbage.

*Havørn ved Leammer.
Foto: Keld Skytte Petersen.*

Det videre forløb

Der er afholdt møde med Skov- og Naturstyrelsen og det lokale bruger-
råd for Odense Fjord, hvor et forslag

til reservat blev præsenteret. Der var bred enighed i brugerrådet om, at reservatet bør etableres og styrelsen fik grønt lys fra alle parter til at gå videre med reservatbekendtgørelsen, som kommer til at inkludere den nuværende beskyttelseszone.

I skrivende stund går alt planmæssigt med ørnene og med lidt held er ørneungen på vingerne i midten af juli. Den 15. august pilles skiltene ned og alt er ved det gamle – næsten da, for der venter en masse gode oplevelser med ørnene i fjorden inden de forhåbentlig næste år vender tilbage til reden.

Havørn og Gråkrage. Foto: Erik Thomsen.

Side (ca.) 9-ornitologen

Af Søren Gjaldbæk

Bag initialerne PVR har vi 53-årige Poul V. Rasmussen, som mange forbinder med Tåsinge og Monnet. Poul er gift med Anne Dorte, der af og til er Pouls medobservatør på indberetninger til DOF-Fyn-web. De har tre børn.

Poul er født og opvokset i Svendborg, hvor han og forældrene delte hus med morforældrene. De fodrede fugle i haven, hvilket startede interessen for fuglelivet, da Poul var 6 år gammel. – havens topnotering blev Nøddekrige. Ellers blev naturinteressen holdt vågen af Dr. Lieberkind, der i treserne holdt mange ved skærmen med programmet ”Alt om dyr”. Poul er student fra Svendborg Gymnasium. Gymnasietiden blev ud over læsning mest brugt på volleyball, til sidst i 3. division, men en sprængt akilleslensene standsede karrieren.

Poul gik i gang med at uddanne sig som pædagog på seminariet i Odense, men blev boende i Svendborg. På Svendborg Banegård købte han et fugleblad – det kan man næppe i dag – og det satte for alvor gang i fugleinteressen. Han meldte sig ind i

Side 9-agtigt selvportræt!!

DOF og tog på ture arrangeret af DOF-Fyn. Turlederne dengang var blandt andet Søren Bøgelund og Bent Staugaard Nielsen, som senere skulle blive Pouls kollega. Poul arbejdede kun 3-4 år som pædagog, før han blev tækkemand. Poul og Bent har arbej-

det sammen i mange år, og nu har Poul overtaget tækkefirmaet efter Bent – rollerne er byttet om, nu er Bent blevet Pouls medhjælper.

I 1983 flyttede Poul til Tåsinge, hvor han har boet siden. I 1988 begyndte Poul at tælle op i Noret og Vejlen, som Poul er nabo til. Daværende præsident for Danmarks Naturfredningsforening, Poul Henrik Harritz, havde i 1990 ikke længere tid til at tælle fuglene på Monnet, den tjans overtog Poul, og den har han varetaget siden. ”Det var der, det rigtigt startede”, fortæller Poul.

Poul har ledet rigtigt mange ture til Monnet. For DOF-Fyn har det været fast tradition, at Poul tog en tur sidste søndag før den 15. marts, hvor adgangen for offentligheden lukkes for at give ynglefuglene fred og ro. Desværre har der i de senere år været for mange Ræve, ”det går hårdt ud over ynglefuglene”. Tidligere ynglede der både Almindelig Ryle og Stor Kobbersneppe på Monnet, de er desværre forsvundet. Udover DOF-Fyn er der mange andre organisationer eller foreninger, som benytter sig af Poul som rundviser – til august skal han f.eks. lede en dametur for en gruppe, der kalder sig ”Team Tøs” – det dækker over en jagtforening for kvinder!! Poul er også engageret i det lokalhistoriske museum, Tåsinge Museum og kender i den forbindelse meget til Monnets historie. Monnet har gennem 400 år været ejet af Vårø Bylaug. Da man havde udskiftningen i

1800-tallet, opgav man at fordele jorden på Monnet, som derfor stadig ligger uberørt hen.

Poul er noget af en hjemmefødding, det meste fuglekiggeri foregår på Tåsinge eller i forbindelse med arbejdet som tækkemand. Kan det lade sig gøre tilrettelægges det, så Sydlangeland besøges i træktiden. Da Bent og Poul lavede fugletårnet i Sortemosen, kom der ofte observationer herfra. Arbejdet giver tit anledning til at se nogle gode fugle på træk, en af de mere spektakulære oplevelser var, da der den 24. april 2008 trak fire Sølvhejrer hen over Vejlen. Tidligere var der tid til en årlig tur til Skagen, Vejlerne eller Blåvand, nu hvor tiden er knap. Under et besøg på Rubjerg Knude i oktober 1987 fandt Poul en Alpesejler. På Tåsinge er det bedste fund en Damklire fra april 1995 – arten var SU-art dengang. ”Den var der også året før”, siger Poul, ”men det var der ingen, som troede på”! Som man nok kan forestille sig, kører Poul ikke rundt i landet for at se nye arter. ”Det er da skideskægt at se en ny art, men når man har så lidt tid, er naturoplevelsen det bedste”.

Jeg spurgte Poul om hans bedste oplevelser. Dels en Vendehals i hans drivhus, dels en dag, hvor han på Monnet var fanget i tæt tåge. Han sad med kaffen i tågen i en times tid, og da tågen lettede, stod der 300 Bramgæs lige foran ham.

Hvad fremtiden angår, håber Poul, at der snart kommer et Havørnepar på

Tåsinge. Der huserer et gammelt par, som han blandt andet så først i juni holde til fra klokken 5 til 14 på – ja

selvfølgelig – Vårø Knude på Monnet.

Poul V. Rasmussen – kongen af Monnet. Foto: Erhardt Ecklon.

Fynske fuglemalere

Af Poul V. Rasmussen

Scener fra naturen, har vel lige så længe som mennesket har udfoldet sig kunstnerisk, været foretrukne motivemner. Når hulemaleren afbillede datidens dyreliv var det nok i høj grad med et ønske om at bevare mindet om

sine jagttrofæer, men uden tvivl også på grund af en fascination af den natur som omgav dem.

Også i dag har naturen en væsentlig plads i mange kunstneres motiv-

valg. Det være sig både den naturalistiske kunst men også den nonfigurative kunst, hvor inspirationen ofte er hentet i naturen.

At fugle i mange tilfælde, indgår i sådanne billeder – er vel ikke overraskende, da denne dyregruppe med sin forskellighed i form, farve og adfærd giver ubegrænsede muligheder, når man ønsker at udtrykke sig billedligt. Mange kunstnere har gennem tiden valgt fuglene som deres ”speciale”. Vi her på Fyn, kender alle Johannes Larsen – men også i dag gemmer der sig flere talentfulde kunstnere rundt i krogene på vores lille ø Fyn, som har det til fælles at male fugle.

Det er en glæde for mig, som ”fugletosse”, at se disse billeder. Det vækker mine erindringer om min færden i naturen og fastholder mine utal af oplevelser der ude fra. Her, sat ned på et stykke lærred til daglig glæde og påmindelse.

Og den oplevelse vil jeg gerne dele med andre.

Jeg vil derfor i dette og de kommende udgaver af Havrevimpen, præsentere en lille udvalg af de fuglemalere jeg personligt har stiftet kendskab med.

Britta Kristensen:

Når man netop har sluppet de tætte kroner fra Vornæs skovs store bøge og nærmer sig dæmningen ved Tåsinge Vejlen, finder man på venstre hånd et lille bindingsværkshus med strå på toppen.

Her bor Britta med sin mand Peter.

Britta har malet i mange år, men har mig bekendt kun de seneste år helliget sig fuglemotiverne.

I det følgende vil Britta selv beskrive sin kunst og hendes tilgang til fugle – og det gør hun bedst selv.

Men Britta er ikke ”fuglenørd” som vi andre – og det er nok derfor jeg finder hendes billeder så fascinerende. Mange har forsøgt sig ud i fuglemaleri – men også mange uden held, da de ikke magter at gengive fuglene, på en for mig troværdig måde. Jeg er aldrig i tvivl om hvilken fugle Britta maler – jeg er aldrig i tvivl om at hun formår at gengive fuglene i deres rette element, med de rette proportioner, de rigtige bevægelser. Og det er i sig selv en kunst, når man ikke er erfaren ornitolog.

Jeg håber dette vil være til inspiration til at besøge Brittass lille galleri/atelier, når turen næste gang går til Vejlen på Tåsinge – og jeg tør næsten love at der er en kop kaffe på kanden. Se også Brittass hjemmeside: www.bri-k.dk

”Vilde fugle”

Af Britta Kristensen

Jeg hedder Britta Kristensen og jeg er maler, fuglemaler. Fuglemaler ved Tåsinge Vejle.

Jeg kalder mine motiver for ”Vilde Fugle” fordi jeg engang sad på Naturama og snakkede om en udstilling og med mig havde jeg en anden fuglemaler, der dog også havde husdyr på repetoiret. Naturamamanden sagde – vi udstiller kun vilde dyr og mit

hjerte sank som en sten, mens jeg tænkte, jamen så kan mine fugle jo ikke være med. Det tog mig nogle sekunder at komme i tanke om, at mine fugle faktisk er vilde. Det må være fordi jeg igennem bearbejdningen af motivet kommer så meget i kontakt med fuglene, at de nærmest bliver tamme.

Ederfugle, malet af Britta Kristensen.

Jeg maler det jeg kan se ud af mine vinduer, så ingen papegøjer eller Lunder her, bare masser af gæs, Troldænder, Skarv, Viber, Strandskader, Klyder, ryler, klirer, en enkelt Isfugl og en enkelt hejre. Havens fugle er for små, simpelthen, men dem hygger jeg mig med her i haven, hvor jeg igennem det store vindue i atelier'et kan se et par Halemejser vimse rundt mellem æbletræets grene. Se nu at komme i gang med den rede, mumler jeg, selvom jeg ved, at det skal jeg slet ikke blande mig i. Kan du ikke male en Halemejse, er der en der spørger. Jo, vil du købe, spør'r jeg. Ja, siger vedkommende og så maler jeg en Halemejse, ingen problem.

Jeg tog jagttegn i -85 og lærte at kende forskel på en svømme og en dykand og meget andet, som jeg stadig har glæde af. PS: Jeg har aldrig løsnet et skud efter jeg fik tegnet, ikke fordi jeg ikke kan, vil eller tør, det interesserer mig bare ikke et hagl.

Jeg er heller ikke ornitolog, forstået på den måde at jeg ikke er interesseret i at skelne detaljerne i forskelligheden. Jeg interesserer mig for hvordan fuglene generelt opfører sig, hvordan de bevæger sig i luften, hvordan de placerer sig i felten, hvordan de sidder, går og står og ikke mindst deres kulør og valør i forskellig belysninger, solskin, skumring, side eller modlys osv. F.eks. er Skarv i modlys en vanvittig dramatisk symfoni i knit-

rende lyst og mørkt og svaner i solnedgang er lyserøde og lysviolette og det rene lyrik. Strandskaderne på stenene med signalfarverne sort, hvid og rød er en malerisk gave og troldænder i massevis på vandet får mig til at se mønstre osv osv.

Alt det er det malerisk formelle, altså det som er formen i billederne. Fuglenes karakteristik er billedernes indhold. Viberne tumler og leger og virker sorgløse og nærmest barnligt ubekymret, mens skarverne sidder og vogter med store tunge næb der kan hakke alting til plukfisk. Gravænderne er så par om paragtige og er rolige familieænder, mens Ederfuglenes træk er målrettet og fokuseret. Alt det indgår i billederne som billedernes indhold. Med fuglenes karakter beskriver jeg forskellige sindstemninger som jeg genkender fra mig selv og andre og på den måde laver vi en synkronisering, fuglene og jeg og måske derfor jeg får denne familiefølelse med dem hvor de holder op med at være så vilde for mig.

Det er enhver malers lod at ofre detaljen for helheden. Jeg tager konsekvensen og skærer ind til benet af synet. Jeg bliver ved indtil jeg har gjort det enklest muligt uden at miste genkendelighed og stemning. Jeg forsøger ikke at transportere men at transformerer mit motiv over på lærredet. Jeg fortolker og der i ligger det store og glædelige i arbejdet med at male og sådan kan jeg lide det.

Skarver på pæle, malet af Britta Kristensen.

Ti mand sendt til tælling....25 gange

- om caretakerarbejdet i Odense Fjord

Af Anders Myrtue, lokalitetsansvarlig caretaker

Indledning

I 2000 udgav Birdlife International en liste over IBA-er, International Bird Areas i Europa udvalgt. IBA er primært fordi de fra tid til anden huser mindst 1 % af den vestpalæarktiske bestand af en fugleart. Mange områder er IBA for flere arter, hvad der jo gør dem særligt vigtige. DOF lancerede i 2003 sit 'caretakeprojekt', baseret på Birdlifes' lokalitetsliste. I Danmark er der 129 områder, som opfylder 1%'s kravet. DOF skriver på hjemmesiden:

"For hver lokalitet melder en gruppe af medlemmer sig til først og fremmest at overvåge, men også i et vist omfang at formidle og beskytte lokaliteten. På lokaliteterne består overvågningen i jævnlige optællinger af udvalgte fugle. Rastefuglene optælles 1-2 gange om året afhængigt af art, mens ynglefuglene overvåges om foråret og sommeren. For hver lokalitet udvikles der i projektforsløbet en manual med anvisninger på hvad, hvornår og hvordan der skal overvåges." Udover overvågningen forventes/håbes på en formidlingsindsats, primært via en dertil indrettet DOF-hjemmeside, som deltagelse i beskyttelsesarbejde, når det er nødvendigt.

IBA-en generelt

Odense Fjord er en IBA, en af 10 fynske. Fjorden er et lavvandet, højfølsomt vådområde som, hovedsagelig fra Odense Å, modtager overfladevand fra 1/3 af Fyn. På grund af at vandudskiftningen sker gennem det snævre 'Gab', er den begrænset. I dag er vandfladen ca. 60 km². For 250 år siden var den 90 km². De 30 km² som er forsvundet, blev ved inddæmning omdannet først til eng, siden ager. For et par århundreder siden var der desuden enorme engarealer rundt om Fjorden. Dræningen var endnu ikke påbegyndt. Inddæmningerne medførte udvidelse af engarealer i 1800-tallet, idet man først fra 1900, plus minus ca. 30 år, blev i stand til med hollandske vindmøller (fx Bogø Pumpemølle fra 1872) at afvande ordentligt. Man må derfor forstille sig, at engens fugle boomede i 1800-tallet. Inddæmningerne medførte, at en række øer og holme blev landfaste med adgang for prædatorer såvel Ræve som jægere og landmænd. Fra slutningen af 1800-tallet blev også vandfladen hjemsogt af jægere, idet fattigmandsjagten, strandjagt, blev udbredt. Dengang som nu blev den ikke altid afviklet lige etisk..

Om end vandfladen blev reduceret, var det ikke fatalt på samme måde som i dag. Man skal langt hen i 1900-tallet før udledningen af næringsstoffer og giftstoffer bliver et væsentligt problem. Det skal dels ses på baggrund af at befolkningen rundt om Odense Fjord voksede fra ca. 10.000 i ca. 1800 til ca. 200.000 i dag, og at landbruget først gik amok i gødning, gift, svin og antibiotika efter Anden Verdenskrig. De fleste problemer med byspildevand er løst i dag. Desværre kan man ikke sige det samme med landbrugets forurening ... Der udledes ca. 2000 tons kvælstof til Fjorden på årsbasis. Fjorden kan ifølge vandplanen omsætte 600 tons!! Der er klart behov for overvågning, således at argumenterne i naturdiskussionen kan skærpes.

Beskyttelsesområder

Odense Fjords vestlige del er udpeget som EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 75 siden 1979 (Område som opfylder 1 %'s kriteriet for raste- eller ynglefugle) samt EU-Habitatsområde nr. 94, siden 1992. (Det beskytter naturtyper og arter af betydning for EU). Grænsen for beskyttelsen ligger i linjen som går fra Enebærrodde's østende til hjørnet i bugten mellem Dræby Fed og Lindøværftet. Lindøværftet er altså ikke med, og dets tilstedeværelse kan have spillet en rolle ved afgrænsningen. Det er sikkert ikke let at forene sværindustri og naturbeskyttelse.. Enebærrodde, Tornø, stranden-

gen nord for Stige Ø, Vigelsø, Leammer, diverse holme samt Fjordmarken og engene ved Odense Ås munding er med i udpegningen. Siden 1996 er Odense Fjord udlagt som vildtreservat. Motorbådsjagt er forbudt i hele Fjorden, jagt er forbudt rundt om Vigelsø og Leammer, og der er færdselsforbud i de fladvandede områder ud for Hofmangave/Enebærrodde (ofte – men fejlagtigt - omtalt som Egensedybet) samt på holmene i yngletiden.

Afgrænsning, inddeling, ændringer i IBA-en

Hele Odense Fjord er udpeget som IBA. Såvel vand som land. Hvad betyder det mon? I den umiddelbare fortolkning betyder det, at DOF følger vildtreservatgrænsen og ikke accepteret EU-afgrænsningen mellem øst og vestfjorden. Det betyder også, at man kan se det som et mål for caretakerne at dokumentere tilstedeværelsen af fugle i østfjorden, således at den også i fremtiden beskyttes eller subsidiært at dokumentere fraværet af fugle i østfjorden, som så – måske - kan ses som forarmet og beskyttelseskrævende. Ægget eller hønen?

Igennem de år, caretakerprojektet har løbet, er der sket seriøse naturgenopretninger ved Ølund og Firtalsstranden, hvilket har medført, at caretakergruppen i tiltagende omfang har opfattet disse områder som værende en del af IBA-en. Ligeledes har vi ar-

bejdet på få talt Slambassinet, Bispengen og Munkemaden, da vi ser dem som dele af Fjordens fugleopland. Vandfugle på land (svaner og gæs) tælles også med. I alt tælles i 25 delområder.

Udpegningsgrundlag

I caretakergruppen har vi altid været enige om at tælle alle fugle, rastende som flyvende, store som små. Men vi må nok indrømme, at fokus på mejser og bogfinker har været begrænset. Det drejer sig primært om rastende og ynglende vandfugle plus det løse. Det formelle udpegningsgrundlag for IBA-en er for rastefuglene:

Knopsvane, Sangsvane, Bramgås, Gravand, Bjergand, Hvinand, Toppet Skallesluger, Stor Skallesluger, Vandrefalk, Blishøne, Hjejle, Lille Kobbersnepe og Sølvmåge. Indtil i 2010 har vi også syntes at Havørn burde med.

De formelle ynglefugle i udpegningsgrundlaget er:

Skarv, Rørhøg, Klyde, Almindelig Ryle, Sorthovedet Måge, Hættemåge, Splitterne, Fjordterne og Havterne. Fra 2010 bør Havørn også være med, og vi håber snart at overflytte Vandrefalken til denne gruppe.

Tællerne og kravene til dem: kikkerter, biler, både, edb- kurser

At være caretaker kræver entusiasme og interesse. Man skal være vedholdende og klar til indsats år efter år i al

slags vejr. Da caretaker-projektet i sin ånd er et 'outreach-projekt', dvs et formidlings- og aktiveringsprojekt som skal nå længere ud i befolkningen (end man var før projektet), skal man være åben overfor at inddrage interesserede og velvillige mennesker, også selv om de som ornitologer er uerfarne og uskoledede. I forhold til dette sidste krav støder man på problemer, når der skal overvåges under vanskelige omstændigheder, som de Fjorden byder på. Hvor velvillig man end er, kan man ikke tælle fugle på mange km² vand- (eller land-) flade uden et teleskop. Man kan hverken se dem eller bestemme dem. Man kan ikke tælle fugle på Vigelsø uden en båd. Endelig har tællingerne begrænset værdi, hvis man ikke kan få alle fugle med og bestemme arterne. Man behøver bestemt ikke at være nørdet eller 'feinschmecker'. Det er i princippet ligegyldigt, om man får øje på et hit eller ej. Man kan gå så vidt som til at sige, at hvis man kan tælle alle skarver, måger, ænder, gæs, svaner og vadere, har man et grundlag for at vurdere udviklingen i fuglenes benyttelse af Fjorden.

Vi har fra tid til anden forsøgt os med at inddrage interesserede fuglekikkere som ikke har haft det fornødne udstyr, men da det er og bliver vanskeligt og frustrerende at finde en praktisk opgavefordeling, når der mangler udstyr eller viden, har det resulteret i, at vi er endt med en skare tællere,

som har og kan. Normalt påbegyndes en tælling ved solopgang, og hvis den gennemføres effektivt, kan den være afsluttet efter fem-syv timer. Der er slet ikke behov for ineffektiviserende faktorer, hvis vi skal nå det.

Normalt er vi ti på arbejde. Nogle i hold af to, men de fleste på enmandsbasis. Der er sket en del tilpasning over årene, men kernetropperne er stadig de samme, og de tæller stadig de samme områder. Ole Bent Olesen (OBO), hjemmesideansvarlig caretaker, Ella Mikkelsen (ELM), Kurt Due Johansen (KDJ), Anders Vedel (AVL), Preben Balthersen (PRB), Grethe Myrtue, Børge Sandhus Rasmussen (BLR), Kresten Rasmussen (KRM) og undertegnede (AMY) har været med i alle årene. Kresten er stoppet nu, men nye faste folk er kommet til i form af Jens Kristian Holm (JKH) og Hans Ole Mathiessen (HOM). Endelig vil jeg nævne Kaj Grønbæk, som trods dødelig sygdom deltog med stort entusiasme til og med 2007.

Caretakerne holder 1-2 årlige møder, hvor arbejdet diskuteres og tilrettelægges. Vigtigst er at få fastlagt de årlige fem tællinger, så alle er parat når det gælder. Når det er sket ser vi på den naturpolitiske situation og formidlingen. Når alt kommer til alt, drejer det sig dog om at tællingerne gennemføres, og data kommer ind. Kræfterne til andre ting har været få.

Gruppen prøver at få etableret sammenlignelige tællinger. Fra årets begyndelse ligger det fast at der tælles i den internationale svaneweekend medio januar. Dernæst medio marts, medio-ultimo april, primo eller ultimo august samt i slutningen af oktober. Diskussionerne står mest om april. For augusts vedkommende har vi foretaget et skift, således at der bliver bedre mulighed for at få tal fra lige før og lige efter jagtens start 1. september. Selv om tællingerne sker hvert år samtidig, veksler vejrliget og vandstanden så meget, at vi næppe har haft to ens dage på samme årstid. Samtidig kan man indvende, at den statistiske chance for at ramme en fuglegruppes maximale repræsentation på en årstid med én dag er lille. Femdøgnstillinger ville være bedre. Heldigvis ses der på fugle hele året, og gode tal kommer ind. Men sjældent dækkende hele Fjorden.

Problemer?

Har der været problemer? Egentlig ikke. Det er lykkedes, nogle gange med bistand fra suppleanter, at få talt hele Fjorden mere end 25 gange. En enkelt gang var der så meget is, at man ikke kunne nå Vigelsø, men ellers drejer problemerne sig mere om at få tallene ind i DOFbasen og få dem bearbejdet. Variationbredden for hvilke fejl, DOFbasen kan udvise, er stor, og teknisk spænder vi fra edb-udviklere til folk, som højst kan kaldes brugere. Med hensyn til fremti-

den, slutter caretakerprojektet, men vi vil formentlig fortsætte vore tællinger.

Resultater: Status for lokalitetsarter

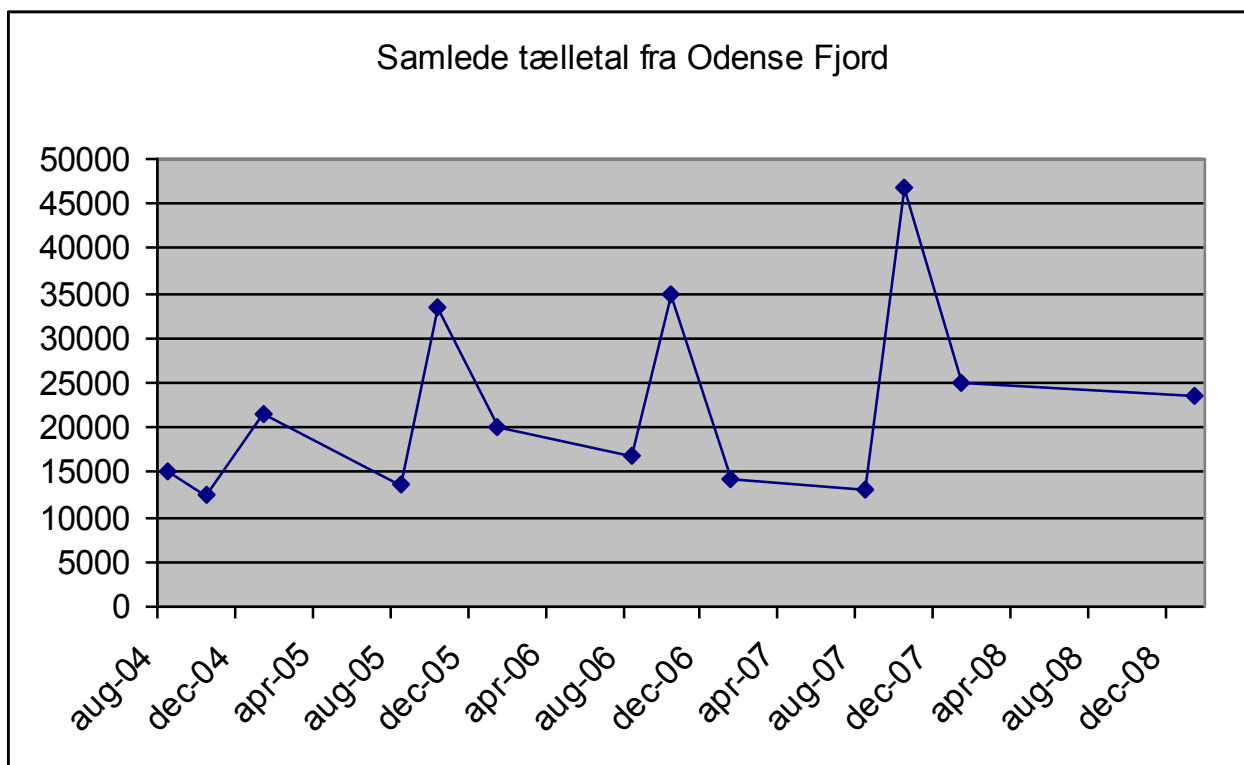
Hvilke resultater har vi at by på efter fem års arbejde? Helt overordnet kan vi sandsynliggøre to forhold.

1. Der kommer flere fugle i fjorden over årene og
2. Fuglene fordeler sig over året med flest om efteråret i oktober-tællingen.

Hvis vores tal er troværdige, er der sket en markant stigning i det samlede antal fugle fra 2004 – 2008. Hvis

man ser bort fra det mærkelige resultat fra oktober 2004 (kun 12 000 – se grafen nedenfor), er der en stigning på maxtallet over året fra godt 20 000 individer til godt 45 000. Disse tal kan vi nærstudere med henblik på at finde ud af om det er specifikke arter der er flere af, og hvor i Fjorden de befinder sig. Dermed også om der kan være en sammenhæng med udvikling i fødegrundlag (Ålegræs) eller drift og brug af omgivelser og vandarealer.

Med hensyn til udpegningsarterne vil jeg fokusere på rastefuglene, idet vi har flest tal vedrørende dem. Det ser ikke så godt ud.

Art	1 %=	Optalt i Odense Fjord
Bjergand	3100	290
Gravand	3000	701
Hvinand	11 500	1826
Knopsvane	2500	2021
Sølvmåge	20 000	2002
Lille Kobbersneppe	1200	822
Stor Skallesluger	2700	30 (i 2010)
Hjejle	7500	3109 (KDJ har dog tal på 13 000 fra slutningen af oktober 2008).
Blishøne	15 000	2470
Sangsvane	590	598
Bramgås	4200	1430
Toppet Skallesluger	1500	237

Tabellen viser hvor mange fugle 1% af den vestpalæarktiske er for udvalgte udpegningsarter holdt op mod tal fra Odense Fjord.

Kun to gange i perioden er der talt mere end 1 % af den vestpalæarktiske bestand. Det drejer sig om Sangsvane, hvor måltallet er 590. Vi har 598 den 14. jan. 2006 Endvidere er der et stort hjejletal fra oktober 2008. Oftest er maxtallet mindre end halvdelen af målet og helt ned til 1/100 ad det. Se blot tabellen ovenfor (som dog kun konsekvent er ført op til 2007).

Nye arter

Vandrefalken er en fast gæst i vinterhalvåret med to på Vigelsø og ofte én på Ølundgård. Havørnen har ynglet for første gang i 2010 efter at to – tre gamle fugle har været faste ved Odense Fjord igennem de seneste år.

Formidling og politisk arbejde

Kræfterne har hovedsagelig været brugt på optællinger, men caretakergruppens medlemmer har i varie-

rende omfang beskæftiget sig med fjorden forhold i Caretakerregi, DOF-regi eller andet. Vi har deltaget i Fjordens Dag, stået vagt ved Havørnene, lavet offentlige fugleture, deltaget i offentlige møder og konferencer om fjorden, ligesom det er blevet til mange skrivelser i Fyens Stiftstidende og en enkelt artikel i Fugle i Felten. Vi har givet input vedrørende miljømilliarden, vandplaner og natura 2000.

Endelig er der websiden, som om end vi ikke altid er helt opdateret (læs: bidrager nok). Websiden er forsynet med områdebeskrivelser, billeder og statistiske analyser af vore tælleresultater. I løbet af 2010 vil alle tal blive lagt på websiden og DOFbasen, således at vi kan bearbejde arbejdets fulde resultat frem til og med 2010.

Ny stor mågekoloni ved Tarup-Davinde

Af Per Rasmussen

Hættemågekolonier er efterhånden blevet et rent kystfænomen, og da en af mine venner kom og fortalte, at han havde set en mågekoloni på en ø i grusgravene, tog jeg det i første gang ikke helt seriøst. Jeg var overbevist om, at det drejede sig om rastende fugle, eller hvis man var rigtig heldig et par ynglefugle. Dagen efter havde jeg ikke noget at lave om aftenen, hvorfor jeg jo lige så godt kunne tjekke den formodede koloni. Det er en grusgrav, jeg normalt ikke kommer i, men da jeg parkerede bilen, kunne jeg straks se, at det drejede sig om en mågekoloni. Jeg fik sat teleskopet op, og der var godt nok mange reder, et hurtigt bud var 500+ par,

hvilket jo er en ganske anselig koloni. Da mørket nærmede sig, besluttede jeg at lave en mere udførlig optælling dagen efter. Dagen efter var jeg igen klar, denne gang i selskab med Martin Thomsen, som jeg havde lokket med under påskud af, at vi skulle finde Sorthovedet Måge. Og jeg må da også indrømme, at vi ikke havde kikket på kolonien ret længe, før jeg spottede en Sorthovedet Måge! Mågen er en 3k fugl, og den lå på rede foran en busk på sydspidsen af øen. Det var virkelig en overraskelse af de mere behagelige! Det har vist sig at fuglen ikke yngler, men nok gør et forsøg! Men det er ikke den eneste Sorthovedet Måge i kolonien, da jeg

Mågekolonien ved Tarup-Davinde. Foto: Søren Gjaldbæk.

også har set en gammel fugl, der tilsyneladende holder til midt på øen i noget høj vegetation, så det er ikke muligt at se om den evt. ligger på rede. Håber dog at jeg på et tidspunkt kan få konstateret om arten yngler her, eller bare er tiltrukket af Hættemågekolonien. Under alle omstændigheder er det meget spændende. Sorthovedet Måge er jo ikke just en almindelig ynglefugl!

Kolonien indeholder også en leucistisk Hættemåge, som er helt hvid med lysebrun hætte plus en helt hvid Hættemåge, der ved første øjekast mistænkeligt ligner en Ismåge! Selve kolonien er blevet opgjort til 800-1000 par Hættemåger, 20-30 par Stormmåger og 0-2 par Sølvmåger. Det er altså en meget stor koloni, og det er virkelig spændende at kunne følge fuglene på relativt nært hold. Kolonien er vel en af Fyns største, og tilsyneladende er der rigeligt med føde i området, da ungeproduktionen ser ganske fin ud.

Jeg har efterfølgende talt med en af lodsejerne i området, og det viser sig at kolonien måske ikke er helt ny, men til gengæld betydeligt større i år, end ellers. Vi har jo faktisk også set Sorthovedet Måge en hel del gange i sidste to år, så måske har de yngler på øen i gennem nogle år?

Fremtiden

Den pågældende grusgrav er, i Strukturplanen for Tarup/Davinde grusgrave, udpeget til at huse en lang række aktiviteter, inklusiv et besøgscenter

og campingplads. Og der planlægges med bro ud til øen!! Det siger sig selv at DOF Fyn allerede har påtalt det over for Tarup/Davinde I/S, da planen netop nu er ude til høring. En mågekoloni i denne størrelse og med indslag af Sorthovedet Måge, skal selvfølgelig respekteres, og vi forventer da også at den bliver det. DOF-Fyn har et glimrende samarbejde med Tarup/Davinde I/S, så mon ikke det går. Kolonien viser på bedste vis hvor vigtige øer er for fuglene. Det giver dem fred for både mennesker, katte, hunde og ræve. Øerne i grusgravene huser også Grågæs, Troldand, Vibe, Strandskade og Fjordterne, så de er vigtige. Vi har mange ræve i området...

Adgangsforhold: Hættemågekolonien ligger på en ø i grusgraven på højre side af Langagervej. Men da det er en privatejet, arbejdende grusgrav, har vi (DOF-Fyn ved Henrik Kalckar Hansen) lavet aftaler med Nymølle om adgangsforhold som bedes respekteres, i sidste ende for fuglenes skyld... Man skal komme til Langagervej fra Ørbækvej, parkere på det flade stykke lige umiddelbart efter at være drejet om hjørnet fra Ørbækvej. Derefter går man ned til obs. stedet, hvor man kan gå ind på stykket til højre for Langagervej ud mod grusgraven. Gå ikke i nærheden af kanten, der er et stækt fald på skrænten nedenfor, og gruset skrider nemt!

Ringmærkning på Keldsnor Fuglestation - foråret 2010

Tekst og fotos af Jan Holm Jensen

2010 er kun den anden sæson, hvor vi prøver at åbne nettene om foråret på Keldsnor Fuglestation på Sydlangeland. Træksteder som Skagen, Gedser og Sydlangeland fungerer jo lidt i begge retninger – både forår og efterår, men selvfølgelig bedst som udtræksted i fugletrækretningen.

I de første sæsoner for KNF, flyttede man derfor til Nordlangeland og ringmærkede dels omkring den forhenværende campingplads og i skovdistriktets område. Men da campingpladsen blev nedlagt og omdannet til sommerhusområde, blev det ikke muligt længere at ringmærke deroppe.

Foråret 2010

Efter en lang vinter uden trækfugle, er det største problem for en ringmærker at holde sig i ro længe nok til det kan betale sig at sætte nettene op og begynde mærkningen. Midt i marts, når de første forårstrækdage kører, er det svært at sidde stille. Men man skal langt ind i april før det rigtigt kan betale sig at sætte nettene op.

Åbningen

Det blev imidlertid 27/3, hvor jeg kørte ned til Søren Bøgelund ved Gulstav, vi fandt nettene frem fra vinterdepotet. Når vi starter med at sætte net op, åbner vi dem selvfølgelig og

så, for at se om de fanger fugle. Så kan man roligt gå lidt mellem arbejdet med at sætte nye net op, samtidig med at man checker de åbne net.

Dagen endte på kun 3 fugle, men gevinsten blev en "Rødtop" – se foto. En Rødtoppet Fuglekonge er en slags grænsefugl for en ringmærker. Den er altid en kærkommen art i nettet, fordi man jo ikke ringmærker så mange af den. Og den en måde virker den som en art, som varsler, at der kan komme mere spændende arter.

*Rødtoppet Fuglekonge, Keldsnor.
Foto: Jan Holm Jensen.*

Velkommen til Anders

Ellers er foråret forløbet godt med i alt 453 ringmærkede fugle. Det er jo ikke meget, når man tænker på at efterårssæsonen godt kan give næsten

Rørsanger – mindst 12 år gammel, Keldsnor. Foto: Jacob Sterup.

10 gange så mange fugle. Det kunne uden tvivl også have blevet til mere, såfremt vi kunne have dækket trækket især i slutningen af maj og begyndelsen af juni, hvor der blev fanget mange fugle på Gedser Fuglestation.

Ringmærkningen er blevet foretaget af Jacob Sterup Andersen og Jan Holm Jensen. Desuden har vi haft den fornøjelse, at have 15-årige Anders Nielsen fra Svendborg med mange af dagene. Anders kan efter reglerne få sin første ringmærkningslicens her i juli måned, når Anders fylder 16 år, og vi ønsker Anders hjertelig velkommen til den kommende efterårsæson, ligesom vi ønsker andre unge (og ældre) velkommen, hvis man har interesse i at lære mere om fugle og fugletrækket vha. ringmærkning.

Forløbet

Det er blevet til i alt 24 dage med ringmærkning, hvilket giver et gen-

nemsnit på knap 19 fugle pr. dag. De mest talrige arter blev: Munk (62), Gransanger (50), Rødhals (45), Løvsanger (43) og Jernspurv (42).

For fænologien kan vi notere første fangst af følgende arter: Gransanger 27/3, Sangdrossel 1/4, Munk 11/4, Løvsanger 24/4, Broget Fluesnapper 24/4 (se senere), Gærdesanger 24/4, Rødstjert 29/4, Tornesanger 2/5, Havesanger 2/5, Rørsanger 9/5, Gulbug 11/5 og Kærsanger 29/5. Nogle gange kan ringmærkningen dokumentere en tidlig dato for en nyankommen art, men andre gange går vi frustreret rundt ved nettene i flere dage og hører den nyankommende sanger i krattene lige ved siden af nettene uden at fange den!

Aflæsninger

Foruden at ringmærke fugle, som vi håber bliver genmeldt, er det også en stor fornøjelse, at aflæse fugle som er ringmærkede i forvejen. Især forårssæsonen byder på mange aflæsninger. I foråret 2010 har vi aflæst 54 ringmærkede fugle, hvilke er ca. 10% af de fangede fugle. Den største nyhed blev en Rørsanger, som Jacob fangede den 6/6 – se foto. Fuglen havde Jacob selv ringmærket den 6. august 1999 som 2k+ fugl. Fuglen er altså mindst 12 år gammel, idet den er født senest 1998. Dette skulle vist være ny dansk aldersrekord for en Rørsanger, og prøv at tænk hvor mange gange denne lille fugl har trukket frem og tilbage til Danmark.

Broget Fluesnapper, 2K han, Keldsnor. Foto: Jan Holm Jensen.

Tillykke til Jacob og gid vi må passe godt på vores trækfugle!
Blandt de aflæste fugle blev det også til en Gransanger, som er mærket i Spanien og en Jernspurv fra Sverige.

Specielt

Den 24/4 fangede jeg en Broget Fluesnapper (Han) med noget specielt udseende. Disse hanner af fluesnappere har altid mere eller mindre hvidt på kanterne af halefjerene, hvorimod denne han havde fuldstændig sorte halefjer. På en fældningsgrænse i de store dækfjer kunne jeg se, at der var tale om en 2k han, og den havde også mere hvidt på dækfjerene end de "normale" fluesnappere. Se på fotoet og giv et bud på om det er en iberisk eller nordafrikansk race!

Broget Fluesnapper, 2K han, Keldsnor. Foto: Jan Holm Jensen.

Turen går til Knudshoved

Af Per Rasmussen

Vinter og forår 2010

Som annonceret i sidste nummer af Havrevimpen følger jeg op på artiklen om Knudshoved, med denne hvad-er-der-sket-siden-sidst artikel. Artiklen dækker perioden fra januar til maj. Vinteren er en ret død tid på Knudshoved. Der ses lidt rastende ænder og lidt lappedykkere, lommer og alkefugle på havet. I Østerøsø ses tit en del Troldænder og Taffelænder og Pibeænder, mens der efterhånden er fast rastende Bjergpiber på engene. Men denne vinter var jo, som bekendt usædvanlig hård, med meget sne og alle søer og vandhuller var tilfrosset. Fuglene var derfor tvunget ud langs kysten, hvor der stadig var åbent. I starten af januar kunne man se en del rastende vadefugle på kysten ved Slipshavn. F.eks. Alm.Ryle, Strandskade, Storspove, Stenvender, Stor Præstekrave og Rødben. Desuden enkelte Skærpiber, Snespurve og der holdt 2 Blå Kærhøge til i området hele vinteren. I færgen var der, sædvanen tro, en del Sortgrå Ryler, op til 22 blev noteret. De er altid en fornøjelse at se, da man tit kan komme ganske tæt på. En flok Lille Skalleluger blev også set i havnen. Arten er ikke særlig almindelig på Knudshoved. Helt usædvanligt blev der også set en rastende Mosehornugle i

havnen. Arten ses normalt på Slipshavn Enge, men der har vel ligget for meget sne til at den har kunne fouragere her? Nord for Storebæltsbroen er der normalt et bælte af opskyllet tang på stranden, og her fouragere der tit småfugle. Denne vinter ingen undtagelse, hvor både Skærpiber og Bjergpiber blev set. Hvilket jo er ganske pædagogisk. Omkring de kunstige søer fandt jeg også en Sortstrubet Bynkefugl, som muligvis er den samme som Tim Hesselballe Hansen fandt her i november. I så tilfælde har den overvintret i området. Fuglen kunne ses fra slutningen af januar og en måned frem. Arten er jo ikke særlig almindelig på Fyn, men det er faktisk 2. gang jeg ser den på Knudshoved (første gang i 2006). Generelt bød vinteren kun på få fugle, men den hårde vinter har uden tvivl taget hårdt på fuglene. Foråret var længe om at komme igang, og fugletrækket har ikke budt på noget særligt. Men forårstrækket er heller ikke særlig fantastisk på Knudshoved. Og derfor vælger de fleste folk at tage andre steder hen, inklusiv undertegnede! Ynglefuglene har efterhånden indfundet sig, hvilket desværre ikke er de store mængder. Området lider noget af især forekomst af Ræv og Mink. Og der er

også betydelig færdsel, da mange bruger området rekreativt. Som sædvanlig er den bedst fugle Dværgterne, som ser ud til at ville yngle igen i år. Ellers er der kun enkelte vadefugle, som Rødben, Strandskade og Stor Præstekrave der yngler. Der kan dog stadig ses enkelte trækfugle, og juni

kan stadig kaste lidt af sig. Men ellers må man væbne sig med tålmodighed og vente på, at vadefuglene kommer retur på trækket. Næste artikel dækker sommeren og første del af efteråret. Her skulle der gerne være mere gang i fuglene.

Dværgterne, et af de faste indslag ved Østerøso. Foto: Tom Villestofte.

Ny bog om fuglelivet ved Svendborg **Af Søren Gjaldbæk**

Niels Andersen vil være kendt af nogle af Havrevimpens læsere i forbindelse med hans artikel om Rågerne i Svendborg, baseret på flere års optæl-

linger. Nu er Niels Andersen på banen med en bog om fuglelivet ved Svendborg med titlen: "Fugle og natur

ved Svendborg". Det er en bog på i A4-format på ikke mindre end 183 velskrevne sider, der i høj grad lever op til titlen. Bogen er rigt illustreret med mange fotografier taget af nogle af Fyns dygtigste fuglefotografer Erik Thomsen, Tom Willestofte, Erhardt Ecklon og Bent Staugaard.

Baggrunden for bogen er en bekymring for den forarmelse, som vores natur er udsat for, især på grund af

landbrugets og skovbrugets intensive produktionsformer. Bogen præsenterer blandt andet over hundrede forslag til, hvordan man kan forbedre naturen og forholdene for fuglene, så udviklingen kan vendes.

I bogens første del beskrives hvilke naturtyper, der i Svendborg Kommune, hvor der er fugletårne, hvor der har været naturgenopretning samt hvilke rød- og gulliste arter (arter der enten er truede eller er i tilbagegang), der optræder i Svendborg Kommune. Ud over dette er der en opgørelse af antallet af ynglepar for de 120 arter, som yngler i Svendborg Kommune og en stemningsmættet beskrivelse af årets gang inden for fugleverdenen måned for måned.

I bogens anden del gennemgås 25 fuglelokaliteter i kommunen, så man får et overblik over, hvilke arter man kan træffe der, og udover dette er der beskrevet, hvad man kan træffe på 11 holme i kommunen, der hovedsageligt er interessante ud fra et ynglefuglesynspunkt – flere af disse holme er af samme årsag lukket for adgang i yngletiden 1. marts-30. juli.

Teksten er blevet til på baggrund af tusindvis af timer i naturen og talløse optællinger. Man mærker, at det er en forfatter, der har overblik over sit stof. De mange optællingsresultater er præsenteret i overskuelige og oplysende tabeller, som gør bogen til et godt redskab, hvis man f.eks. vil have overblik over hvilke fugle, der yngler i Syltemade Ådal. Bogen må

være ”et must” for enhver naturinteresseret i Svendborg og et fint oversigtsværk for alle, som er interesseret i det fynske fugleliv.

DOF-Fyn har støttet udgivelsen af bogen med et beløb på 19 000 kr. til trykning af 125 eksemplarer: En del af disse skal gives til medlemmer af De Grønne Råd og til politikere, der har indflydelse på naturforvaltningen i Svendborg Kommune. Skulle nogle af læserne være interesserede i at erhverve bogen kan de henvende sig til forfatteren på mail:

”niels.andersen23@skolekom.dk”, prisen er ca. 200 kr. plus eventuelt porto.

Fra felten

Af Kirsten Halkjær Lund

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 6. februar – 13. maj.

Vejret: Sne og vinterkulde holdt ved til midt i marts og vi kunne med spænding følge med i om der var overlevne Gærdesmutter i lokalområdet eller alle var gået til i den lange vinter – det er længe siden Danmark har været snedækket i næsten tre måneder. Et par varme dage omkring 25. marts satte gang i forårstrækket. Påsken var lidt på det jævne, vådt og diset flere dage og enkelte dage lune med sol. Maj begyndte med en del kulde og mange kolde nætter og fortsatte stort set sådan

Fugle mærket med * skal godkendes af SU.

Periodens Hårdeste fund

Sort Stork	6/4 Lunden
Sølvhejre	11/4 Blommenslyst
Kongeederfugl	3/3 Bagenkop
	30/3 Dovnsklint
	2/4 Søgård
Rødrygget Svale	2/5 1 SV Dovnsklint
	5/5 2 TF Dovnsklint
Hærfugl	5/4 1 R Bogensø, Hindsholm
Rødtoppet Fuglekonge	21/3 1 R Lunden
	27/3 1 ringmærket Gulstav
Hortulan	11/5 Fyns Hoved

Nordisk Lappedykker

19/2 2 Dalby Bugt (VIN) og 13/4 2 R havet ved Tryggelev Nor (OHG).

11/4 1 i en sø ved Blommenslyst (MHH). 12/4 så Søren en ubestemt hvid hejre på Strynø (SØB).

Sule

To forårsdage med sule-obs: 26/4 1 Flyvesandet (ELM) og 27/4 1 V Horseklint (SG).

Sølvhejre

Skestork

Der har virkelig været gang i vores erstatning for den hvide stork dette forår. Det er svært at gøre op, hvor mange forskellige skestorke det fyn-

ske har huset, men det er blevet til følgende observationer af een Skestork: 21/4 Søgårdmose, Sydlangeland (Bjørn Mattsson), 27/4 Brændegård Sø (ET) og en anden fugl samme sted 9/5 (THH), 29/4 Nærrå Strand (AVC) og endelig 11/5 både Bøjden Nor (EEH) og Husby Strand/Wedelsborg (FHT). 1/5 sås hele 4 Skestørke i Noret ved Vejlen, Tåsinge (AB).

*Skestork, Brændegård Sø.
Foto: Erik Thomsen.*

Sort Stork

6/4 1NØ Lunden (SØB).

Hvid Stork

Desværre ingen ynglefugle i vores område, så vi må nøjes med følgende enkeltdagsobservationer fra perioden: 15/3 1 NV Ristinge Hale (SØB), 16/3 Bøjden 1 (Camilla Vaaben), 18/3 1 OF Lundeborg (Bent og Marian Sørensens), 3/4 1 N Nørreballe Nor

(SØB), 15/4 4 R Søgård Mose (SØB), 26/4 1 Andebølle (Mette Staunæs), 29/4 2 Nyborg (LAH), 2/5 2 SV Dovnsklint (THH, POX m.fl.) og samme dag 2 Ø Svenborg (JSR).

Blisgås

Flest sås 22/3 med 556 R Fårevejle syd for Rudkøbing (OHG). På Gyldesteens enge/Jersore sås en større flok Blisgæs frem til slutningen af marts med flest 30/3 280 R (JEB).

Sortbuget Knortegås

30/4 1 R Thurø Rev (AB).

Nilgås

Set forskellige steder i perioden med 1-2 fugle.

Rødhovedet And

I lighed med sidste år et par i Hvidkilde sø. Set fra 11/4 og perioden ud (THH m.fl.); det vides dog ikke om der er kommet små nye rødhovedede ænder ud af det.

[Hjelmskallesluger] *

23/4 1 R Vitsø (BLR, HMØ, KDJ, JKH)

Ederfugl

Et par store træktal for ederfugl: 2/3 9200 T Dovnsklint (Frank Jensen-Hammer), 28/3 27700 Ø Dovnsklint (MMJ, SG) og 5/4 12400 T Bagenkop (SØB). Ifølge "Wetlands International 2006" er bestanden af Ederfugl på 760000 individer og det er således

godt 6% af den samlede bestand, der er optalt på de tre dage. Det er da ganske flot.

Kongeederfugl

3/3 1 han Bagenkop (EEE), 30/3 1 Ø 2k han Dovnsklint (OHG) og 2/4 1 Søgård (SØB).

Amerikansk Pibeand x Pibeand (hybrid)*

2/4 1 Bøjden Nor (GJØ).

Fiskeørn

I lighed med sidste år var første forårsdag med Fiskeørn den 29/3 (flere lokaliteter) og derefter næsten dagligt set i april og hen i maj. Omkring 35 ørne i perioden ifølge DOF-Fyn webben; om der er gengangere er dog ikke til at sige.

Sort Glente

Fem dage med Sort Glente er ganske pænt. 9/4 1 OF Brændegård Sø (FIE), 27/4 1 NV Gulstav (SØB), 28/4 1 SØ Roerslev (JVS), 2/5 1 TF Dovnsklint (THH, OHG, AOWN), 4/5 1 Magleby Nor (SØB).

Plettet Rørvagtel

1 Hørt i Fredmosen af SØB følgende datoer: 29+30/4 og 4+5/5. Samme sted 13/5 1 hørt (HMØ). Derudover 4/5 1 hørt Ristinge mose (SØB).

Trane

Det store træk af Traner over Danmark skete som vanligt de sidste dage af marts. I det fynske var der følgende observationer over 20 fugle: 25/3 22

Ø Vejlen, Tåsinge (PER), 25/3 35 N Hjulby Sø (JOE), 26/3 44 N Humble (SØB) og 30/3 Hov 26 NØ (AVC).

Sortgrå Ryle

Sortgrå ryle blev set gennem hele vinteren på Knudshoved indtil 15/3, hvor der blev set hele 10 (SLR, NAM). Den eneste anden observation i perioden på over 10 fugle var 8/2 11 OF Nyborg Fjord (DMZ).

Tinksmed

Det er i lighed med sidste år Sortemosen, der kan fremvise det største rasttal; 2/5 70 FU Sortemosen (AB).

Lille Regnspove

13/5 66 NØ Snaremos Sø (OHG) er et meget højt antal; Ole har noteret i DOFbasen, at de kom i flere større flokke og den største var på 38. Ligeledes ifølge DOFbasen er der kun to gange set større antal end 66 i det fynske, hvilket var tilbage 24/4 2008 142 Ø Vejlen, Tåsinge (PVR) og 9/5 2007 140 NØ Gulstav (SØB).

Almindelig kjove

8/4 2 SØ Sønderhjørne (PDP), 19/4 3 SØ Sønderhjørne (PDP), 27/4 1 V Horseklint (SG), 3/5 1 V Dovnsklint (ELM) og endelig en nær Havørneland i Odense Fjord 13/5 1 V Leammer (AVL).

Sorthovedet Måge

Siden årets første observation 11/3 1 R på isen i Arreskov Sø (EEH) er den set på Dovnsklint, Nørreballe Nor, Snaremosen, Siø, Fiskeholm, Føns Vang, og Tarup Davinde grusgrave. Maksimum er 11/4 6 på Fiskeholm (THH). Spændende hvor mange unger det bliver til.

Middelhavssølvmåge

2/2 1 3K FU Storebæltsbadet ved Nyborg (KUH).

Kaspisk Måge

21/4 1 AD FU bag en traktor, der pløjede ved Bogense (JFW).

Sortterne

25/4 3 Arreskov Sø (EEH), 29/4 1 R Nørreballe Nor (SØB) og 9/5 1 NØ Klæsø Nor (OHG).

Splitterne

Ifølge DOFbasen er årets to første observationer af Splitterne i Danmark gjort i vores lokalafdeling. Årets første 13/3 1 N Horseklint (MRP) og den næste 16/3 1 N Helnæs Fyr (ELM). Mange sås 12/4 416 NØ Rudkøbing havn (SØB). Vi skal tilbage til 17/5 2002 for et lige så stort tal, her blev der set 489 Vigelsø (KDJ).

Alk

Flot rastetal fra februar: 15/2 78 Lillebælt ved den gamle Lillebæltsbro (ELM).

Rastende Alke. Foto: Dieter Maaszen.

Lomvie

Største rasttal for Lomvie blev også i Lillebælt 26/3 15 i havet ved Hinds-gavl batteriplantage (MMJ).

Mosehornugle

Ganske mange Mosehornugler er set i den kolde vinter. Op til 4 ugler er set på eller i nærheden af Stige Ø i februar og en enkelt gang i marts, seneste observation er fra 10/3. Flere gange er der ved Bogense/Fogense set Mosehornugle med flest 6/2 5 Bogense Strand (MSN) og 23/2 4 FU Fogense Enge (JEB). 21/2 5 Helnæs Made (JCJ). 24/2 5 Flyvesandet (AVC) og samme sted 26/3 4 (SG). Ellers er 1-3 Mosehornugler set på omkring 8 andre lokaliteter i perioden 10/2-29/4.

Isfugl

Kun to observationer af Isfugl i perioden; vinteren har sikkert været hård ved den. 8/2 1FU Fåborg Fjord (PDP) og 14/4 1 OF Kongshøj Mølle (GJØ).

*Mosehornugle, Stige Ø.
Foto: Kai Nissen.*

Vendehals

20/4 1 Fyns Hoved (NBJ), 24/4 1 Fyns Hoved (THH), 25/4 3 Gyldensten (JEB), 2/5 1 Egeby efterskole og endelig er der ved Dømmestrup set 1 Vendehals 25/4 og igen i dagene fra 9-16/5 (AVD, SMD).

Hærfugl

5/4 1 Bogensø, Hindsholm (Ole Simmelholt).

Hedelærke

De første blev set 21/3 5 N Horseklint (MRP, KHL) og 2 N Skovparken/Juelsberg ved Nyborg (ESM). Bedste dag var 23/3 13 N Horseklint

(SG) hvilket er noget magert i forhold til de 63 NV Søren havde sidste år den 11/3 samme sted.

Landsvale

Et par observationer af ganske mange svaler: 30/4 1000 Hvidkilde sø (NBJ) og 8/5 1000 Sollerup (EEE) hvor Michael samme dag havde 400 Føns Vang (MMJ).

Rødrygget Svale

2/5 1 SV Dovnsklint (THH) 5/5 1 S og 1 SV Dovnsklint (OHG).

Bjergpiber

7/2 2 Knudshoved (HEA, KUH) samt 1 Kavslunde Å, Sibirien (KUH). 8/2 1 R Nyborg Fjord (KUH), 22/2 1 Knudshoved (KUH). 13/3 1 FU Arreskov sø (EEH).

Sortrygget Hvid Vipstjert

29/3 1 Søndermarken, Lundby (NRA) og 19/4 1FU Fyns Hoved (DMZ, SG).

Sortstrubet Bynkefugl

Den langtidsstionære Sortstrubet Bynkefugl ved Knudshoved blev set frem til 16/2 (ELM m.fl.). 24/3 2 Mågeøerne (DMZ), 24/3 2 Bogense (JEB) og 28/3 1 Helnæs Made (HEA).

Misteldrossel

Der var nogle pæne dage med over 20 fugle: 23/3 40 T Horseklint (SG) og samme dag 30 R Egebjerggaard

(AVC), dagen efter den 24/3 134 Egebjerggaard (AVC), 26/3 47 Vågebakken (HEA) og 31/3 32 TF Hov Nordstrand (ELM).

Ringdrossel

Årets første Ringdrossler var 10 dage senere end i 2009, nemlig 14/4 2 Måle (HHJ). 24/4 var det store Ringdrossel-dag med observationer fra mere end 7 lokaliteter med flest på Sydlangeland med ca. 15 (KNF, SØB, OHG) og på Fyns Hoved 8 (THH, SLR); i alt omkring 34 fugle. Dagen efter 25/4 var de åbenbart nået til Skagen, hvor der blev set op mod 200 Ringdrossler trækforsøgende. I det fynske er der i perioden set godt og vel 130 fugle, hvilket er ganske flot.

Savisanger

30/4 og 4/5 1 SY Fredmosen (THH, SØB).

Græshoppesanger

30/4 1 SY Vindinge Å (RYT), 5/5 1 SY Nyborg Station (KHL, ESM), 7/5 og 13/5 1 SY Sundet (LBR, PDP) og 9/5 og 10/5 1 SY Sollerup (MSN, GJØ).

Rødtoppet Fuglekonge

21/3 1 Lunden (JHJ, KMP) og Jan begyndte forårssæsonen for KNF fint med at ringmærke en den 27/3 Gulstav (JHJ, KNF).

Skægmejse

I perioden er der set fra 1-3 skægmejses følgende steder: Tryggelev Nor (ELM m.fl.), Gulstav (JHJ), Vejlen, Tåsinge (PVR m.fl) og Tranekær Åsø mose (AVC).

Pungmejse

13/5 1 hun Odense N (LBØ). Et par gjorde yngleforsøg på lokaliteten.

Nøddekrige

13/2 1 Gulstav (SØB).

Bogfinke

31/3 6210 N Hov Nordstrand (ELM) og 5/4 3000 TF Horseklint (MRP, KHL) blev de to højeste noterede træktal dette forår.

Gulirisk

5/4 1 N Hov Nordstrand (ESE), 8/4 1 S Dovnsklint (THH, SG) og 2/5 1 S Dovnsklint (THH).

Stor Korsnæb

30/3 1 Ø Dovnsklint (OHG).

Snespurv

En stor flok 5/3 60 FU Mågeøerne (DMZ).

Laplandsværling

16/3 1 V Horseklint (SG) og 27/4 1 N Horseklint (SG).

Hortulan

11/5 Fyns Hoved 1 han FU (NBJ).

Pungmejsen i elverpigens rige

Af Laila og Jan Bøhrk

I Odense Kommune yder man den flotte borgerservice at tilbyde en række naturrelaterede arrangementer hen over året, så byens borgere sammen med meget dygtige naturvejledere kan opleve naturen i bynært område. Ja, faktisk lige uden for deres egen hoveddør.

På trods af, at vi ikke er Odenseborgere, sneg vi os med en aften i maj på sådan et arrangement.

Turen gik til Næsby Mose, som nok er mest kendt af de lokale. Det var en skøn forårsaften med mange fremmødte borgere, men ærgerligt nok uden nogen særligt ophidsende fugleoplevelser.

Men pludselig hang den der. Pungmejsereden. Bygget og placeret lige efter bogen. Et betagende stykke ingeniør- og entreprenørarbejde. Reden var tilfældigt opdaget af en turdeltager, og selvfølgelig så vi ikke skyggen af pungmejseparret pga. spørgelysten og den relativt store uro fra naturvejlederens nysgerrige følgegruppe.

Tilbage til åstedet

Vi søgte derfor tilbage til åstedet et par dage senere, hvor de seneste dages regn havde sat sine våde spor i

moseområdet. Godt, vi havde fået gummistøvlerne på!

Vi var bevæbnet med kikkerter, scop, fotostativ og kamera med kraftigt teleobjektiv. Det er dog en frygtelig masse teknik man skal slæbe på, når man som naturvandringsmand skal helt ud i den rigtige natur for at få de ægte naturoplevelser ...

I den begyndende og lidt disede aftenslumring genfandt vi heldigvis relativt hurtigt den rigtige mose med pungmejsereden. Og alt var stille omkring os. Vi var kun os 2, pungmejsen og en stilfærdig hundelufter.

Masser af liv. Ingen ventetid

Vi havde også taget et par stole med i rygsækken, så vi på afstand og i tålmodig, afslappet tilstand kunne afvente begivenhedernes gang. Men ventetiden blev kun kort. Der var masser af liv i og omkring reden.

Redehullet viste sig at gå tværs igennem reden, men desværre blev kun indgangen, der vender ud mod mosen, anvendt til ud- og indflyvning. Der var dog tydeligt masser af liv at se. Både inden for i reden og ud og ind gennem ”hoveddøren” mod mosen. Der er dog ikke meget ro over sådan en Pungmejsen.

Pungmejsens rede. Man kan ane en fugl i reden. Foto: Jan Bøhrk.

I denne skønne aftenstund sad den i hvert fald ikke i fotomodel-position i bare brøkdele af sekunder. Men der er jo også nok at se til, når man sådan er ved at stifte bo og familie. Her spildes tiden ikke med at stille sig i foto-positur. Nu gælder det slægtens overlevelse og fortsatte eksistens!

Det er fascinerende og spændende at være tilskuer til sådan et sceneri. Det er næsten som om, at hele kroppen sitrer af spænding. Der midt i mosen med de mange lyde, duftene og den næsten elverpige-agtige stemning i den begyndende skumring ...

Fuglefotografering

Nu havde vi jo slæbt alt udstyret med, så på trods af den manglende samarbejdsvilje omkring at stå i fotomodel-positur, så blev der fotograferet og fotograferet.

Selvfølgelig i ærbødig afstand med den kraftige tele og fra flere positioner. Først fra bredden nærmest reden og efterfølgende fra mosens modsatte side.

Ærgerligt nok var afstanden fra den modsatte side af mosen, hvorfra vi kunne observere indflyvningshullet, lige den længste i den begyndende mørkning. Derfor fik vi lidt problemer med at fastholde objektivets fokusering i det svage lys

Det betød desværre en del uskarpe billeder, men pyt nu med det. Sådan er det at fotografere fugle. Ofte kommer der kun ét rigtigt godt billede ud af mange hundrede optagelser. Men

så skal man bare huske at glæde sig over dette ene pletsrud ...

Og det der med fuglefotografering er faktisk slet ikke nogen dårlig idé. Somme tider kan man komme i den heldige situation, at man bagefter kan sidde derhjemme ved pc'en og se, hvad det var, man ikke kunne se derude i den virkelige natur. Til andre tider kan man omvendt se på skærmen, at det man troede, man kunne se derude, faktisk slet ikke er det, som man troede, man kunne se ...

For sådan 2 ny-ornitologer som os (det er kun godt 3 år siden, at vi for første gang fik øje på en fugl gennem en kikkert) er fotodokumentation i hvert fald et godt og spændende hjælpeværktøj.

Vellykkede fotos eller ej, så blev mødet med pungmejsen i mosen en medrivende og uforglemmelig oplevelse, der giver mod på mere. Og lidt interessant er det jo, at nogle rigtigt spændende oplevelser faktisk ligger og venter på at blive opdaget og fotograferet. Lige uden for vores egen hoveddør ...

Efterskrift (Red.): Pungmejsen opgav at benytte reden - når de yngler, sætter de en "tud" på reden, så der ikke er frit udsyn gennem de to huller. Fuglene blev set i området i en periode. Om de opgav yngleforsøget eller havde en reserve-ede i nabolaget er uvist.

Skovskade?

Tekst og foto af Søren Gjaldbæk

Rugende Strandskade.

Strandskader er som flere vil vide begyndt at yngle på lokaliteter, der ikke

helt berettiger til ordet ”strand”. Eksempelvis kan man se den yngle på flade tage flere steder i Odense, og på Nordfyns Gymnasium i Sønder sø – mindst 15 km fra kysten - yngler der hvert år et par tæt på fodboldbanen, hvor den ofte fouragerer, dog ikke når der kamp.

I Gulstav har et par ynglet i en ca. 1 m høj poppelstub som står i en lille sø. Jeg har aldrig set Strandskade svømme, så eventuelle unger må blive i poppelen til de har lært at flyve!

Strandskaden vogter sin rugende mage.

Turrapporter

Tur til Sverige med DOF Fyn i påsken, 1-4 april 2010 af Per Rasmussen

Formålet med turen var at genoptage tidligere tiders DOF-Fyn-ture til Sverige. Denne gang skulle turen dog ikke gå til Småland, med derimod til Hornborgasjön og derefter videre til Mellemsverige omkring Uppsala. Vi havde på forhånd skimmet nettet for turrapporter og desuden havde vi modtaget nogle meget gode og præcise beskrivelser, som vi brugte til at planlægge turen. Vi havde på forhånd en række "target"arter, som turlederne gerne ville se, og det var primært dem vi gik efter, dog med svingende held.

Der var 8 deltagere på turen. Hvilket passede godt med transport i to biler. Overnatning fandt sted i lejede hytter. Henholdsvis en overnatning ved Hornborgasjön og to overnatninger i Uppsala. Prisen på overnatning og transport blev ca. 1600 kr. (kørt ca. 2500 km).

Gennemgang af turen

1.april:

Afgang fra Nyborg 5.30, med kurs mod Hornborgasjön. Oprindelig var det meningen at vi ville have stoppet ved Malmö og kikket efter Steppeørnen, men den var desværre blevet temmelig ustabil, så vi opgav den.

Vejen til søen gav bl.a. 3 Røde Glenter, 80 Traner og årets første Fiskeørn.

Vel ankommet til søen kunne vi nyde det storslåede syn af 9400 Traner og et væld af Sangsvaner og andefugle. Desuden 2 Havørne og et par Rørhøge. Skal opleves, men er også noget turistpræget! Vejret blevet hurtigt noget kold, og vi begav os mod vores indkvartering (se link).

Vi havde fået et tip om Urfugle ved det nærliggende skydeterræn ved Skövde, så det skulle jo prøves. Det viste sig dog at angivelsen var temmelig upræcis og området temmelig stort... Vi var dog ikke nået ret langt ind i området før vi blev stoppet af militærpolitiet, som ville vide hvad vi lavede der! Heldigvis godtog politimanden vores forklaring, og for at det ikke skulle være løgn viste han os hen til den rigtige indkørsel. Det er tydeligt, at de er opmærksom på biler med udenlandske nummerplader i deres militærområdet, hvilket vel ikke kan undre, men hvis man ellers har en fornuftig forklaring ser det ikke ud til at være noget problem. Vel inde i området ledte vi efter spillepladsen i takt med at skumringen nærmede sig, og heldigvis lykkedes det at få set 10

Urfugle på spilleplads. Foto: Erik Thomsen.

Urfugle hanner på pladsen. Ny art for nogen. Desuden var der bl.a. Misteldrossel, Hedelærke og Fyrremejse.

2.april:

Startede dagen med at få pakket sammen og kørte så mod Uppsala. En tur på adskillige hundrede kilometer. Stoppedede undervejs på en hemmeligholdt Lapuglelokalitet. Der var dog ikke nogen ugler fremme så tidligt på dagen, men vi snakkede lidt med et par lokale fuglekikkere, som forsikrede os om, at fuglene stadig var der. Vi besluttede os derfor til at køre til Fiby Urskog, som ikke var så langt væk. Urskogen er, som navnet antyder, en naturskov med gamle fyrre- og grantræer. Rigtig spætteterræn! Alle arterne skulle være her, med de kan være svære om eftermiddagen, og

desuden var stierne vanskelige da der stadig lå meget sne. Vi gav den dog et forsøg, og tror nok vi kan sige at vi var ganske heldige! Skoven var forholdsvis død, dog var der en del Lille Korsnæb. Men et stykke inde i skoven kunne vi høre spætter arbejde. Det viste sig at være 3-4 Store Flagspætter, men også en Tretået Spætte blev hørt og set kortvarigt. Ny art for alle. Det kan varmt anbefales at man besøger skoven tidligt om morgenen, da spætternes aktivitet er større her. Vi så ikke mere på vores ret korte besøg, men absolut en god lokalitet.

Der skulle også være mulighed for at se bl.a. Lille Flagspætte, Sort-, Grøn- og Gråspætte, samt Perle- og Slagugle. Gråspætten er dog vistnok noget ustabil.

Således trætte, men med en ny art i bogen kørte vi til Uppsala for at blive indkvarteret i vores hytter i Fyrishov Camping.

Aftenen skulle bruges til natlyt ude østpå fra Panseruddens Naturservat mod Gislaren. Natten var perfekt til natlyt; vindstille og 3-4 graders frost, men desværre havde uglerne ikke læst på lektien! Fra P-pladsen i Panserudden kunne vi høre 2-3

Spurveugler og et par Natugler, men de var langt væk. Vi valgte at køre langs vejen mod nordøst og stoppe jævnligt for at lytte. Det gav ikke det helt store, omend enkelte Natugler og Spurveugler, men stadig på temmelig stor afstand. Til gengæld var vi heldige at høre en Los et sted. Vi vidste ikke umiddelbart hvad det var, men har efterfølgende fået det tjekket, og den skulle være god nok. Lossen

Lille udsnit af de mange Traner ved Horborgasjön. Foto: Per Rasmussen.

Skulle også være ret udbredt i området, omend man ikke ser den ret meget. Vores targetart på turen var Slagugle og der skulle være op mod 15 syngende hanner på strækningen fra Panserrudden til nord for Gislaren. Men denne nat var der ganske tavst. Heldigvis traf vi nogle lokale fuglekikkere der kunne guide os til en syngende Slagugle, og det er godt nok en imponerende stemme den kan frembringe! Tilsyneladende er det pågældende sted et sikkert ynglested for ugleerne, så der skulle være gode muligheder for at høre fuglene her. Men bortset fra den ene fugl hørte vi desværre ikke andre.

3. april

Brugte det mest af dagen ved Panserrudden, hvor vi ledte efter Hjerpe, Tjur, Gråspætte og Spurveugle. Desværre uden held, men stierne i skovene var også vanskelige, da der lå meget sne. Vejret var fint, og vi fik da set bl.a. Sortspætte 2, Grønspætte 2,

Lille Flagspætte 1, Havørn 3-4 og Skovsneppe 1.

Eftermiddagen blev fremskreden og vi forlod Panserrudden og kørte efter en, for mange, "most wanted" ugle, nemlig den store Lapugle. Normalt findes arten noget længere mod nord, men enkelte par findes ned på højde med Stockholm. Disse par optræder som "offentlige hemmeligheder", og vi vil derfor ikke offentliggøre lokaliteten. Hvilket egentlig er noget pjat da "alle" kender lokaliteten. Mens vi var der kom der også 5 svenskere, og der var ingen der undrede sig over at vi stod der. Vi så og hørte en enkelt fugl på ret kort afstand, og tilsyneladende var den ganske vant til de mange fuglekikkere. Stor oplevelse, der blev fejret på behørig vis med rødvin da vi kom tilbage til hytterne!

4. april:

Hjemkørsel. 860 km. til Midt-fyn...Bestemt ikke sidste gang vi tager til Mellemsverige. Der er jo også stadig en del arter som vi ikke fik set.

Artsliste - udvalgte arter

Trane 9500	Slagugle 1	Havørn 4-5
Lapugle 1	Fiskeørn 1	Tretået Spætte 1
Rørhøg 4-5	Sortspætte 2	Rød Glente 10
Grønspætte 2	Urfugl 10 hanner	Lille Flagspætte 1
Spurveugle 4-5	Fyrremejse 1	Natugle 3-4
Hedelærke 2	Los 1 hørt.	

Desuden set fodspor af Elg og Grævling.

DOF Fyns bededags tur til Skagen – 7.-10. maj 2010

Af Poul-Asger Olesen

Når 7 voksne mænd og en (også voksen) kvinde står op kl. 5 om morgenen, slynger en kop kaffe og en stykke brød i sig, medens de smører madpakker til hele dagen for dernæst, at fræse ud i storm og rusk for at stille sig på en sandbakke sammen med 20 andre mest mænd, der alle står eller sidder i medbragte campingstole, træfodder på liggeunderlag eller direkte på jorden, så må der være noget særligt på færde. Og det er der.

Fyns afdelingens Bededags-Skagentur er i fuld gang, frejdigt styret af Eske Frank Morthensen, der uddeler opgaver, historier og gode råd.

Torsdag mødtes vi på Flagbakken i høj sol og blev hilst velkommen af et stort antal rovfugle fra Konge-, Fiske- og Havørne over glenter, Musvåger (en skrue med over 100) til Vandrefalk og Spurvehøg. Også Dværgfalke hilste på, og Traner, Ravne og Skovpibere var venlige at kigge forbi. Da vi havde hilst på dem drog vi til Hestefolden (På Skagen har ornitologer, eller er det de lokale, givet alle lokaliteter deres egne navne Hestefolden, Ellekrattet, Oles Camping, Brennerpasset, Saftevandsbakken o.l.). Her fik vi bl.a. set Broget Fluesnapper, Stenpikker, Rørhøg både mand og kvinde, Blå Kærhøg og Gransanger.

Næste morgen drog vi af sted til Nordstranden.

Et hovedemne var om det i år ville lykkes Per at få sin Hvidnæbede Lom på listen. Jeg kan allerede nu afsløre at det ikke lykkedes. Den viste sit hvide næb før og efter vi havde været på stedet, men ikke medens vi var der.

Udbyttet var dog godt for de fleste af os, Almindelig Kjove og Mellemkjove, Suler, Splitterner, Rød- og Sortstrubet Lom, Tejst, Sortand, Strandskade, præstekrave og flere andre arter.

Gammel Sule. Foto: Dieter Maaszen.

Da klokken var blevet 10, stoppede vi nordstrandobsen og tog til Ellekrattet. Ind i mellem var det fint at slippe for blæsten. Ellekrattet gav pote i form af Bynkefugl, Gransanger, Broget Flue-

Tejst. Foto: Søren Gjaldbæk.

snapper, Rødstjert og som kronen på værket en VENDEHALS. Senere kom der melding om en Sydlig Nattegal på en af sommerhusvejene, og hele fynsbanden og mange andre drog af sted. Jeg så den ikke, men nogle hørte den. Lidt senere kom der bud om en Nordisk Lappedykker nord for fiskerihavnen, så af sted igen og ganske rigtigt langt ude på det blikstille hav lå den og præsenterede sig. Engpiber og Skovpiber kom også med i bogen.

Bynkefugl. Foto: Søren Gjaldbæk.

Vel hjemme i det lejede sommerhus var der afterbirding hvor dagens oplevelser blev drøftet, næste dags program planlagt, en enkelt øl drukket, et digt oplæst (jeg havde taget et digt med til hver dag, alle nogle, der omhandlede fugle). Herefter madlavning, snak og i seng senest kl. 22.

1.maj tidligt af sted til Nordstranden. Der blæste en stiv kuling så vi måtte holde på hat og briller (de af os, der brugte sådanne). Jeg var nu blevet så blaseret at jeg kunne sige, at jeg ikke så noget særligt blot de sædvanlige Traner, Toppet Skallesluger, Sortænder, Rød-, og Sortstrubet Lom, Ederfugle.

Ederfugl. Foto: Søren Gjaldbæk.

Der var ikke rigtig noget liv pga. vinden, så vi besluttede at køre til Vejlerne for at finde en Jagtfalk. På vejen fik vi et DOF-Call (en sms-service, der informerer om særligt interessante fugle) om en Rødrygget Svale ved Vandet Sø, i nærheden af Klitmøller,

så vi fortsatte tappert de mange kilometer, men så ingen Rødrygget Svale. Senere på vej hjem til Fyn fik vi et opkald om at en Rødrygget Svale var trukket ud over Gulstav, men det var nok ikke den samme. Derfra tilbage til Vejlerne og sandelig der var Jagtfalken. En stor grålig fjertot med et sort hoved der gemte sig bag en græstue. Vi skulle holde os godt fast selv inde i fugletårnet da der blæste en pelikan, så jeg forstår godt at Jagtfalken gemte sig. Her så vi også flere andre arter, men blæsten gjorde udbyttet begrænset. Klyder, Bramgæs, Grågæs med gæslinger og Havterne. Herfra tilbage til Skagen.

Jagtfalk. Foto: Erik Thomsen.

Sidste dag af sted til klitten ved Grenen. Netop ankommet, blev vi præsenteret for en Hortulan, et smukt eksemplar, hvor den gullige øjencirkel tydeligt kunne ses. Vejret var fint, men der skete meget lidt, og pludselig er der alligevel en Ringdrossel, der præsenterer sig på bedste vis i en

busk, og lidt senere er den så venlig at flyve lavt hen over klitten. Et dejligt syn. Bemærkelsesværdigt var også en stor flok ca. 15-20 stk. Skovskader. På vej tilbage til parkeringspladsen møder vi en stor flok Lille Korsnæb. Flokken er så højt oppe at det kun er de trænede, der kan genkende dem på sangen.

Vi kører nu tilbage til vores logi, gør rent og tager af sted mod Fyn, men først er vi lige nødt til at slå et smut forbi Hirtshals Banegård for at hilse på landets vist nok sidste Toplærke, som vi lige som sidste år også denne gang fandt ved jernbanen, hvor den holder til. Og nu hjemad, men lige et smut forbi kalkkladen ved Kongerslev for at hilse på Stor Hornugle, som venligt havde lagt sig tilrette i sin redekasse. Et imponerende syn.

Alt i alt en rigtig dejlig og begivenhedsrig tur. For mig var det dejligt at være af sted med nogle meget kompetente fuglekiggere, der også ville dele ud af deres viden, og når alle observationer blev talt sammen, så har holdet set og hørt mere end 130 arter.

Forbehold: Det er ikke sikkert at beskrivelsen af forløbet er helt som det skete. Når oplevelserne står i kø, kan tidspunkter og lokaliteter godt blive blandet lidt sammen, men da jeg ikke er en høne, beholder jeg nok hovedet.

Begyndertur Lundsgård den 13. maj

Søren Rasmussens begyndertur til Lundsgårdskovene

Af Børge L. Rasmussen

Da jeg ikke tidligere har været på fugletur i netop det område, vil jeg tillade mig at henhøre til begynderne.

Jeg er kommet i skoven gennem mange år, idet jeg har været tilknyttet en spejdergruppe, der havde lejet den gamle skovløberhytte nede i hjørnet mod Sibirien. Og hvorfor har det så aldrig faldet mig ind, at der kunne være god grund til at tage på fugletur netop her? Ja, det for står hen i det uvisse.

Men vi var 7 personer, der havde taget imod Søren's gode tilbud om en 2 timers morgenfrisk tur i skoven. Mø-

destedet var lige i skovbrynet bag vandrehjemmet. Enkelte af de nye deltagere havde dog glemt, at der selv på denne årstid kan være god grund til at klæde sig varmt på.

Søren indledte inden afgang fra P-pladsen med at fortælle om trækfuglenes færden, og havde til det brug medbragt en flot planche, der viste fuglenes trækruter fra pol til pol på vor klode. En rigtig god idé. Det gav mening for især de nye, om hvorfor Danmark er et så unikt et land at se på fugle i.

Halemejsse. Foto: Søren Gjaldbæk.

Nå, de første deltagere begyndte at steppe lidt af mangel på varme i tæerne, så af sted gik det ind i skoven. Nogle få meter inde kom de første arter på listen, Ringdue, Solsort, Gransanger, Stor Flagspætte, Bogfinke og minsandten også en lille flok Halemejsjer helt tæt på!

Det gik hurtigt op for deltagerne, at Søren var godt kendt med skoven og dens mange fuglelyde. Inden længe havde vi de første 20 arter på listen. Det gik også op for deltagerne, hvorfor Sørens ord om, at på denne årstid skal fugle ses med ørerne, er så sandt som sagt og skrevet. Det er ikke nemt at fange fuglene i kikkert mellem grene og blade, selvom vi synes, det var lige her i nærheden, at fuglesangen kom fra.

Videre gik det hen ad markvejen og over til Storskoven. Dog med et lille holdt hvor en Rødstjert han havde sat sig til skue i toppen af et træ.

Stor Flagspætte.

Foto: Søren Gjaldbæk.

Dompap. Foto: Søren Gjaldbæk.

Vel inde i Storskoven blev det så muligt at se nærmere på en rastende Misteldrossel og især en Gulspurv han, der også på bedste pædagogiske vis havde sat sig til skue i toppen af en bar gren. Der blev også lejlighed til at nærstudere et Dompap par, samt Grønirisk og Blåmejsje, alt imens Ravnen kaldte i baggrunden. Det blev i denne del af Storskoven til 10 nye arter på listen, her i blandt et studie af fouragerende svaler. Landsvaler og Digesvaler iblandet enkelte Mursejlere fløj i en stor sværm over en skovlysning.

Kulden sneg sig atter ind på nogle af deltagernes fødder og kroppe, så da Søren satte det lange ben forrest, gik det hastigt videre ud mod kysten, heldigvis dog med korte mellemrum afbrudt af stop, for nye fugle der lige skulle studeres. Så nåede en anden én også at komme med og slutte trop!

Ude på klinten ville Søren vise os nogle Mudderklirer, men det havde

de åbenbart ikke lyst til, for væk det var de. Men så var der bl.a. Gravand og Toppet Skallesluger samt Ederfugl på vandet og en enkelt svirrende Tårnfalk blev det også til. Strækningen langs kysten gav 7 nye arter til dagens liste.

Det sidste lille stykke gennem slotspark og skov tilbage til bilerne gav ikke nye arter, men stor lejlighed til at studere Blåmejser, Musvitter og Bogfinker, der fouragerede på slotsparkens plæne.

Selvom Søren holdt et højt tempo, for at få varme i deltagerne, så lykkedes det heldigvis ikke at holde tiden nede på de 2 timer. Der måtte næsten en 3. die time til, og havde det ikke knebet med deltageres egen varme, så kunne en 4. de time nemt have væ-

ret brugt også på endnu mere kratlusk og viden om de enkelte arter.

Det var nogle meget glade turdeltagere inkl. de 3 mere erfarne, der vel tilbage ved bilerne sagde Søren tak for en dejlig og informativ tur. Alle udtalte at de havde haft en dejlig tur, og spørgelysten både på turen såvel som her ved afslutningen var stor. Ingen tvivl om, at Sørens begejstring har påvirket og fæstnet sig i de nye deltageres hjerter. Og lur mig, om ikke det gav et par nye medlemmer til DOF! Blot synd at ikke flere tog imod det gode tur-tilbud. Men det får de forhåbentlig chancen for en anden gang, når Søren gentager succesen i Kertemindeskoven eller et andet sted på de kanter.

Musende Tårnfalk. Foto: Erik Thomsen.

Syltemade Ådal

Tekst og tegning af Gunhild Brink

Det er som et rent guldaldermaleri, sådan et kig ned over Syltemade Ådal ved Vester Skerninge – også en kold, klar majaften som den 25. maj – det blæste lidt – nede i dalen var der læ.

Hertil stævnede traditionen tro tolv deltagere med Niels Bomholt som leder til sangfugletur.

Hurtigt var der fuglestemmer at lytte til – Gransanger, Bogfinke, Sol-sort, Munk – ude fra engbuskadset hørte vi også turens sanger – Nattergalen – vi fik den også at se! Svalerne – mange svaler – fløj kvidrede over dalen aftenen igennem. Rørsanger, Rørspurven var der, og Kærsangeren hørte vi – 2-3 i samme buskads –

Tornsanger. Foto: Søren Gjaldbæk.

Tornsangeren hørte vi og så vi flere gange, Jernspurv, Havesangerens pludren – en flot Gulspurv sad der som en stor dukat – ”her bor jeg”!

I kikkerten kunne vi på åens modsatte bred se nogle rigtig flotte Gøgeurter, midt i engvegetationen, midt i fuglesangen....

En Grå Fluesnapper gav lyd fra sig; Spætmejsen så vi højt til vejrs, Gulbugen hørte vi. I et godt udgået træ med spætte(?)huller, herfra hørte vi stæreungerne.

Oppe på Langegyde, sådan en god, gammel bivej med blomstrende æbletræer – her ser man dalen ”oppefra” – vi var på vej tilbage til parkeringspladsen – her så vi flere gange Rørhøgen svæve flot over engen – her ved gårdene var Gærdesangeren med sit ”dakdakdak” og en enkelt Tornirisk som en slutning på en rigtig god aftenfugletur.

Tårnenes dag 2010 – Noget for dig?

DOF-Vestjylland er igen i år tovholder på ”Tårnenes dag”, som vil blive afholdt den 22. august i tidsrummet fra kl. 6.00 – kl. 13.00 og som der hermed indbydes til!

I efteråret var der opbakning fra de øvrige lokalafdelinger, til at man aktivt vil være med til at reklamere for ”Tårnenes dag” og opfordre medlemmerne til at være med, så derfor håber vi på en del flere deltagende ”Tårne” denne gang!

Vi minder om konceptet, som er ret enkelt: Man vælger sig et ”Tårn” –

det skal være et fugletårn eller en ”forhøjning i landskabet” – f.eks. Dovnsklint eller et højt punkt på Fyns Hoved. Man registreret, hvor mange arter, som man ser fra sit ”Tårn” indenfor konkurrencetidsrammen. De, der ser flest, har vundet.

Det må ligge lige for at man for deltagende ”Tårne” fra Fyn udover at deltage i den landsdækkende konkurrence også kan dyste om Fynsmesterskabet. Tidligere har Dovnsklint kommet ind på en bronzeplads.

Læs mere om ”Tårnenes dag” på adressen:

http://www.netfugl.dk/news.php?id=show&news_id=4964c1353492f301

Her kan man ligeledes tilmelde sig!

Sommerhuset ved Gulstav Mose

I lighed med de tidligere år har DOF-Fyn lejet sommerhuset i perioden 10. august til ult. oktober, der ligger ned til Gulstav Mose, umiddelbart ved siden af fugletårnet. Ringmærkerne overnatter af og til her, og alle DOF-Fyns medlemmer også er velkomne til at overnatte der. Huset benyttes ofte af medlemmer, der vil følge trækket et par dage. Prisen for en overnatning er 25 kr. Eneste betingelse er, at man indtaster sine observati-

oner i DOFbasen og naturligvis også gerne til DOF-Fyn-web.

Man reserverer ”værelse” ved at henvende sig til Søren Bøgelund på 29 64 49 28 eller på mail s.boegelund@mail.dk. Søren fortæller også, hvor man kan hente nøglen.

Vi håber, at rigtigt mange af vores medlemmer vil benytte sig af tilbudet om et billigt ophold på et af landets bedste efterårstræksteder.

Møder

Vores caféaftener har ændret karakter derhen, at vi lejer et hyggeligt lokale på Naturskolen, Åløkkestedet, Hudevad Byvej 20. Vi starter med en foredragsholder, måske lidt billeder, hvorefter der vil være lagt op til fynsk DOF-hygge, hvor stort og småt kan vendes. Da vi som sagt lejer lokalet, bedes I hjælpe lidt til med udgifterne og medbringe en enkelt tier.

Caféaften: Sort stork ved Jørgen Jensen

Tirsdag den 12. oktober kl. 19 på Naturskolen, Åløkkestedet.

Jørgen har i en menneskealder beskæftiget sig indgående med Sort Stork i Danmark og i udlandet gennem sit arbejde i Storkegruppen og via mange internationale kontakter. Det vil han delagtiggøre os i denne aften.

Caféaften: Endemer og andre farveglade fugle på Filippinerne

Torsdag den 18. november kl. 19 på Naturskolen, Åløkkestedet.

Fra en tur til Filippinerne i februar 2010 vil Michael Mosebo Jensen vise Erik Danielsens og egne billeder af fugle og anden natur på Luzon, Palawan og Mindanao.

Ture

Begyndertur til Odense Fjord

Onsdag den 11. august.

Mødetid og -sted: Ved tanken over for Glud & Marstrand, Næsbyvej 20, kl. 19.

Det drejer sig om vadefugle.

Tilmeld dig til turleder Eske Morthensen på 40 18 16 28, som vil føre dig rundt til Odense Fjords mange fine vadefugle-lokaliteter.

Klyde: Foto: Søren Gjaldbæk.

Nørreballe Nor

Søndag den 22. august

Mødetid og –sted: P-pladsen i nordenden af noret kl. 6.00.

Tilmelding til turleder Erik Danielsen på 61 79 53 75.

Efter en granskning af nordenden efter diverse vadefugle, terner, andefugle og lappedykkere, fortsættes der til den centrale del af området. Det er et område med mange fugle at kigge på – og stedet er tit god for en overraskelse.

Langtur til?

Søndag den 26. september.

Kontakt turleder Eske Morthensen på 40 18 16 28 dagen før og hør, hvad han har i tankerne på dette spændende tidspunkt. Han vil så melde afgangstid og –sted ved samme lejlighed.

Træktur til Dovnsklint

Søndag den 10. oktober.

Mødetid og –sted: P-pladsen kl. 7.30.

Tilmelding til turleder Eske Morthensen på 40 18 16 28.

Det er et godt tidspunkt for mange Musvåger, Røde Glenter, Spurvehøge, Dværgfalke og desuden kan der fra morgenstunden forventes en del småfugle fare henover hovedet på vej sydover.

Rød Glente: Foto: Søren Gjaldbæk.

Vestfyn

Søndag den 28. november

Mødetid og –sted: P-pladsen ved Føns Kirke kl. 8.30.

Tilmelding til turleder Michael Mosebo Jensen på 26 82 07 29.

Det gælder først og fremmest Føns Vang, som vil blive beskuet fra syd og vest. Der er givet mange andefugle, muligvis Skovsædgæs og Havørn. Derefter søges andre lokaliteter langs kysten.

Små pip

For 3. år i træk er der ringmærket svaler ved Axelbjerggård på Sydlangeland. 65 svaler fik ring på – fortrinsvis unger. To fugle fra sidste år blev genfanget.

DOF-Fyn har medlemsmæssigt haft stor fremgang gennem de senere år og har rundet medlem nummer 1000.

For første gang i mere end hundrede år har der ynglet Trane inden for DOF-Fyns område. Et par er set i nærheden af Tranekær – hvor ellers – fra april og fremefter, og ult. juni så Claus Dalskov en voksen fugl med en unge.

CES-ringmærkningen i Tarup-Davinde er nået midtvejs. Antallet af ringmærkede fugle ligger med 195 på niveau med de to foregående år. Til gengæld ser det sløjt ud med 1K-fuglene, hvor der blot er fanget 14 ungfugle mod 48 og 33 de to seneste år.

Vi slutter bladet som vi begyndte det, med Havørn, desværre en død – hannen fra parret ved Leammer. En påmindelse om, at arbejdet for beskyttelse af vores fugle er nødvendigt og vigtigt.

**- og husk,
fugle skal ses i naturen**

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse